

Bóg zachował swój Tekst!

Boża ochrona Nowego Testamentu

Wilbur N. Pickering

Spis treści

Od tłumacza	1
Wydawnictwo Świadome Chrześcijaństwo	3
Przedmowa	3
Podziękowania	4
CZĘŚĆ I: Dowody Historyczne	5
Preambuła	5
Wprowadzenie	15
Natchnienie	15
Oświecenie	21
Kanon	22
Historyczne Dowody na Zachowanie	24
Autografy	25
Wczesne Rozpoznanie	30
Czy pierwsi chrześcijanie byli ostrożni?	41

Od tłumacza

Tłumaczenie czwartej edycji książki *GOD HAS PRESERVED HIS TEXT!*
The Divine Preservation of the New Testament
ISBN: 978-0-9974686-9-4
Wilbur N. Pickering

Tłumaczenie wykonał Tomasz Skraskowski dla Wydawnictwa Świadome Chrześcijaństwo. Zdjęcia dodane przez tłumacza zaznaczone są adnotacją [zdj. tłum.], przypisy dodane przez tłumacza zaznaczone są adnotacją [przyp. tłum.].

Tomasz Skraskowski nie jest profesjonalnym tłumaczem, podjął się niniejszego przekładu pro publico bono, gospodarując dla niego

czas pomiędzy obowiązkami zawodowymi a rodzinnymi. W trakcie rozważań, czy podjąć się tego dzieła, wahając się, czy podjąć, usłyszał od Pana:

Choćby to była rzecz najtrudniejsza, jest miła i wielka
w oczach moich.

Tłumaczenie stawia wierność oryginałowi ponad płynność współczesnej polszczyzny i tam, gdzie autor używa specyficznych, nienaturalnych dla języka angielskiego zwrotów, tłumaczenie oddaje je na język polski w miarę możliwości analogicznie, korzystając również z nienaturalnych sformułowań, dla przykładu zdanie:

It means this: that

przetłumaczono na:

To oznacza to: że

choćby bardziej naturalnie brzmiałoby:

Oznacza to, że

Tyczy się to również cytowanych przez autora fragmentów Biblii - są one tłumaczone na język polski, żeby odwołania do konkretnych słów i wyrażen pozostały w książce spójne i zrozumiałe.

Tłumaczenie dostępne do pobrania z tometchy.github.io/Bog-zachowal-swoj-Tekst-Wilbur-Pickering w formatach:

- EPUB
- PDF
- DOCX

© 2021 Wilbur N. Pickering

Oryginał dostępny na <http://thechristiancommons.com>.

Udostępniono na licencji:

Uznanie autorstwa - Na tych samych warunkach 4.0 Międzynarodowa
CC BY-SA 4.0 - creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0

Licencja zezwala na:

- **Dzielenie się** — kopiuj i rozpowszechniaj utwór w dowolnym medium i formie dla dowolnego celu, także komercyjnego.
- **Adaptacje** - remiksuj, zmieniaj i twórz na bazie utworu dla dowolnego celu, także komercyjnego.

Licencjodawca nie może odwołać udzielonych praw, o ile są przestrzegane warunki licencji:

- **Uznanie autorstwa** — Utwór należy oznaczyć słowami „Oryginał dostępny na <http://thechristiancommons.com>”, podać link do licencji i wskazać jeśli zostały dokonane w nim

zmiany. Możesz to zrobić w dowolny, rozsądny sposób, o ile nie sugeruje to udzielania przez licencjodawcę poparcia dla Ciebie lub sposobu, w jaki wykorzystujesz ten utwór.

- **Na tych samych warunkach** — Remiksując utwór, przetwarzając go lub tworząc na jego podstawie, należy swoje dzieło rozpowszechniać na tej samej licencji, co oryginał.
- **Brak dodatkowych ograniczeń** — Nie możesz korzystać ze środków prawnych lub technologicznych, które ograniczają innych w korzystaniu z utworu na warunkach określonych w licencji.

Wydawnictwo Świadome Chrześcijaństwo

Dla tych, którzy żyjąc Bożym życiem, a nie teorią, chcą wspierać razem z nami dzieło tłumaczenia i wydawania Duchowej literatury dla naszego kraju, podajemy numer konta:

Fundacja Świadome Chrześcijaństwo

Nr rachunku: 51175000120000000034138044

Pozostałe książki wydawnictwa dostępne pod adresem wswch.pl.

Przedmowa

Wilbur N. Pickering jest chrześcijańskim misjonarzem, mieszkającym w Brasílii, stolicy Brazylii. Posiada tytuł magistra i doktora lingwistyki. Spośród osób aktywnie zaangażowanych w krytykę tekstu¹ Nowego Testamentu, nikt nie ma bardziej radykalnego poglądu w obronie nieomyślności i obiektywnego autorytetu Świętego Tekstu. Włącznie ze stanowiskiem, że dokładne oryginalne brzmienie zostało zachowane do naszych czasów i że możemy je poznać. Ta książka oferuje naukową obronę tego przekonania.

Dr Pickering dołączył do Wycliffe Bible Translators² w 1958 roku. Po trzech latach przygotowań do pracy w terenie przybył do Brazylii

¹Krytyka tekstu (łac. *critica textus*) – dział filologii, odgałęzienie krytyki literackiej, poświęcony pracom edytorskim nad dawnymi dziełami zachowanymi w manuskryptach. Krytyka tekstu ma na celu odtworzyć pierwotne brzmienie dzieła, którego oryginalne dokumenty zostały utracone. Krytyka tekstu jest potrzebna dla wszystkich 27 ksiąg Nowego Testamentu, gdyż żaden oryginalny dokument Nowego Testamentu nie ostał się do dzisiaj, a kopie, które dzisiaj posiadamy, różnią się pomiędzy sobą. [przyp. tłum.]

https://pl.wikipedia.org/wiki/Krytyka_tekstu
<https://kosciolzbawiciela.pl/pl/blog/65/>

²Wycliffe Bible Translators – międzywyznaniowa organizacja dążąca do przetłumaczenia Biblii na wszystkie języki świata, zwłaszcza w kulturach o małym wpływie chrześcijaństwa. [przyp. tłum.]
https://pl.wikipedia.org/wiki/Wycliffe_Bible_Translators

w 1961 roku, gdzie wraz z żoną rozpoczęli pracę tłumaczenia wśród ludu Apurinã³. W 1996 roku zrezygnował z pracy w Wycliffe, aby zająć się innymi zainteresowaniami.

Dr Pickering od pewnego czasu uważał, że spośród setek greckich rękopisów Nowego Testamentu, które są dziś znane, Bóg z pewnością zachował oryginalny tekst. Po latach poszukiwań i porównywania tych rękopisów doszedł do wniosku, że Bóg posłużył się określoną linią przekazu, aby zachować oryginał. Ta linia jest zdecydowanie największą i najbardziej spójną ze wszystkich grup lub rodzin manuskryptów. Wyróżnia się na tle innych grup wysokim poziomem staranności, z jaką była kopiowana (dr Pickering posiada kopie doskonałych rękopisów – archetypu tej rodziny – dla 22 z 27 ksiąg). Jest zarówno starożytna, jak i niezależna, i jako jedyna posiada dającą się udowodnić archetypową formę we wszystkich 27 księgach. Ta archetypowa forma została empirycznie, obiektywnie zidentyfikowana na podstawie szerokiego porównania przedstawicieli tej rodziny i rzeczywiście jest wolna od błędów. Jak się spodziewał, ten bezbłędny tekst nie różni się znacząco od innych „dobrych” greckich tekstów. Niemniej jednak, przygotował na jego podstawie angielskie tłumaczenie: *The Sovereign Creator Has Spoken: Objective Authority for Living, Second Edition*, dostępne na jego stronie www.prunch.org oraz na Amazon.com.

Podziękowania

Pragnę wyrazić moją wdzięczność dr. Williamowi Penningowi (doktorat z astronomii) za sformatowanie tej książki. Jest on specjalistą komputerowym wspierającym tłumaczenie Biblii, głównie w Brazylii.

Chciałbym również podziękować Danielowi Jore za udostępnienie zdjęcia na okładkę⁴.

³Wilbur Norman Pickering jako misjonarz przez 10 lat mieszkał w amazońskiej dżungli z ludem Apurinã, aby nauczyć się ich dialektu i rozpocząć tłumaczenie Biblii na język tubylczy. [przyp. tłum.] https://creationwiki.org/Wilbur_Pickering

⁴Oryginalna okładka i formatowanie nie zostało wykorzystane w polskim tłumaczeniu. [przyp. tłum.]

CZĘŚĆ I: Dowody Historyczne

Preambuła

W każdej dyskusji dotyczącej interpretacji dowodów należy jasno odróżnić trzy rzeczy: dowody, interpretację oraz założenia wyjściowe. Prawdziwe dowody, obiektywna rzeczywistość, powinny być takie same dla wszystkich. Jednak interpretacja, jaką różni ludzie nadają tym dowodom, może się znacznie różnić. Różne interpretacje wynikają z odmiennych zestawów założeń wyjściowych. Ponieważ nie da się pracować bez założeń, nie należy krytykować nikogo za to, że je posiada. Jednakże, ponieważ założenia wyjściowe kontrolują lub przynajmniej silnie wpływają na interpretację, każdy uczciwy uczestnik dyskusji dotyczącej dowodów powinien rozumieć własne założenia i otwarcie i wyraźnie je przedstawić. Niezadeklarowanie własnych założeń jest nieuczciwe i naganne. Krytykowanie przez kogoś, kto nie przedstawia własnych założeń, kogoś, kto je jasno deklaruje, jest zwyczajnie przewrotne, to haniebne postępowanie. Każda dyskusja dotycząca interpretacji dowodów powinna rozpoczynać się od przedstawienia założeń wyjściowych. W tym miejscu pojawia się pytanie: czy założenia można ocenić, a jeśli tak, to w jaki sposób? Oto moja próba rozpoczęcia tej analizy.

Fundamentalnym pytaniem, które rządzi ludzką egzystencją na naszej planecie, jest pytanie o autorytet: kto go posiada, jeśli w ogóle go posiada, i na jakich warunkach. Rywalizacja między światopoglądami (ideologiami, religiami, filozofiami życia) na światowym rynku sprowadza się właśnie do tego pytania. Mam świadomość, że niewielu ludzi zajmuje się ostateczną przyczyną, zadowolając się życiem zgodnie z nakazami własnej kultury — choć może „zadowolają się” nie jest tu najlepszym określeniem, po prostu nie mają czasu ani możliwości, by wymyślać alternatywy. Ale co się dzieje, gdy pojawia się agent zmiany? Agent zmiany promuje alternatywny światopogląd, kwestionuje kulturę. Nawet jeśli pytanie o autorytet nie jest wyrażone wprost, to czai się w tle. Poddaję pod rozwagę, że najbardziej podstawowym czynnikiem jest istnienie (lub nieistnienie) Suwerennego Stwórcy. Jeśli taki Stwórca istnieje, to będzie miał absolutny autorytet nad tym, co stworzył. Gdy jest przedstawiony więcej niż jeden kandydat, właściwy wybór powinien zależeć od dowodów. We współczesnym świecie powszechne jest negowanie istnienia jakiegokolwiek Stwórcy, przypisując istnienie otaczającego nas wszechświata procesom ewolucyjnym.

Cała prawdziwa nauka opiera się na zasadzie przyczyny i skutku – obserwujemy skutek i próbujemy wyizolować przyczynę, a jest logicznie niemożliwe, aby przyczyna wywołała skutek większy

lub bardziej złożony niż ona sama. Każdy człowiek, który jest zarówno uczciwy, jak i inteligentny, stając wobec obserwowalnego wszechświata ze swoją niezwykłą organizacją i złożonością, jest zobowiązany dojść do wniosku, że musi istnieć PRZYCZYNA – Przyczyna obdarzona inteligencją i mocą przekraczającą nasze pojmowanie – odmowa, aby tego dokonać, jest przejawem przewrotności. Skoro my mamy osobowość, On także musi ją mieć.

Jedyną alternatywą dla Przyczyny byłby przypadek działający z niczym. Ale jest to głupio, absurdalnie niemożliwe, żeby przypadek, działając z niczym, mógł cokolwiek wyprodukować. $10 \times 0 = 0$, $1000 \times 0 = 0$, $1\ 000\ 000 \times 0 = 0$, i tak dalej, bez względu na to, ile razy pomnożysz zero, wynik zawsze będzie równy zero. Jeśli będziesz mnożyć zero przez coś każdego dnia przez pięć miliardów (czy bilionów) lat, wynik zawsze będzie zerem. To, że przypadek plus nic wyprodukował wszechświat, jest głupio, absurdalnie niemożliwe. Nawet jeśli zaczyna się od zabobonu o „wielkim wybuchu” materii nieorganicznej (bez życia), to skąd wzięło się życie? (Pomijam tu kwestię, skąd wzięła się cała ta materia nieorganiczna.)

Nauka fizyki mówi nam, że nieorganiczny (pozbawiony życia) znany wszechświat można opisać za pomocą 350 „bitów” informacji. Tymczasem do opisania najmniejszego białka potrzeba 1500 „bitów” informacji – jest ono tak małe, że nie może istnieć samodzielnie, ale stanowi część żywego systemu⁵. Jak więc ewolucja mogłaby wytworzyć życie? Gdzie przypadek znalazłby 1150 „bitów” nowej informacji, skoro w całym wszechświecie było ich tylko 350? Co więcej, bakteria *E. coli* wymaga około siedmiu milionów „bitów”, a jedna ludzka komórka – aż dwudziestu miliardów „bitów”! Teoria ewolucji, mająca wyjaśniać pochodzenie życia, jest głupio, absurdalnie niemożliwa!

Nauka genetyki, wraz z projektami badającymi genom, odkryła, że losowa zmiana zaledwie trzech nukleotydów jest śmiertelna dla organizmu. Rozważ przypadek szympansa, uznawanego za „najbliższego krewnego” człowieka: różnica genetyczna między nami wynosi podobno około 1,6%. To może brzmieć nieznacznie, ale odpowiada około 48 milionom różnic w nukleotydach, a losowa zmiana już trzech nukleotydów zabija zwierzę – z tego wynika, że

⁵Najmniejsze białka można opisać za pomocą znacznie mniejszej ilości bitów niż 1500, natomiast do opisu nieorganicznego wszechświata potrzeba rzędu wielkości więcej niż 350 bitów. Autor prawdopodobnie odnosił się do teorii *Ukierunkowanej złożoności* Williama Dembskiego, aczkolwiek podane liczby wydają się być pomyłką. [przyp. tłum.]

<https://pmc.ncbi.nlm.nih.gov/articles/PMC3864261/>

<https://academic.oup.com/jrsssc/article/72/5/1310/7230752>

<https://www.universetoday.com/articles/there-are-6x1080-bits-of-information-in-the-observable-universe>

ewolucja szympansa w człowieka jest po prostu niemożliwa (około 15 milionów szympanсів zginęłoby w takiej próbie, nie przekraczając nawet pierwszych trzech nukleotydów!)⁶. Każdy odmienny typ zwierzęcia musiał zostać stworzony osobno, właśnie tak jak to potwierdza Księga Rodzaju. Każda hipoteza ewolucyjna, mająca wyjaśnić różne typy zwierząt (nie mówiąc już o ptakach, owadach, rybach, roślinach itd.), jest naukowo niemożliwa, głupio, absurdalnie niemożliwa.

Tak zwana „kolumna geologiczna”⁷ to fikcja. W Australii znajdują się skamieniałe pnie drzew, stojące pionowo, przechodzące przez różne warstwy skał osadowych, które według „kolumny geologicznej” reprezentują wiele milionów lat⁸ – to po prostu głupie, absurdalnie niemożliwe! W USA jest wysokie plateau (mesa)⁹, z warstwą starszej skały na warstwie młodszej skały (według „kolumny”), ale obszar ten jest tak rozległy, że żadna znana siła nie byłaby w stanie pokonać tarcia powstałego przy próbie przesunięcia jednej warstwy po drugiej (stosowany argument) – to również jest niemożliwe dla „kolumny

⁶Wśród zwolenników kreacjonizmu i ewolucjonizmu występuje zgoda co do liczby różnic w sekwencji DNA człowieka i szympansa (48 milionów różnic), jednak ewolucjoniści utrzymują, że to nie tylko zmiany pojedynczych nukleotydów, ale także duplikacje, delecje i zmiany strukturalne, a wiele z tych różnic nie ma znaczenia funkcjonalnego. Naukowcy w ramach obrony teorii ewolucji argumentują, że w historii ewolucji ssaków, zmiany aminokwasów zachodziły mniej więcej z szybkością jednej zmiany aminokwasu na 10 000 000 lat, a śmiertelne zmiany są elementem mechanizmu tak zwanej selekcji naturalnej. [przyp. tłum.]
The Chimpanzee Sequencing and Analysis Consortium, Nature, 2005
Evolutionary Rate at the Molecular Level - Kimura, 1968
Why evolution is true - Jerry A. Coyne

⁷Kolumna geologiczna, inaczej zwana kolumną stratygraficzną, to graficzny schemat przedstawiający warstwy skalne w kolejności od najstarszych (na dole) do najmłodszych (na górze). [przyp. tłum.]
<https://study.com/academy/lesson/geologic-column-definition-example.html>

⁸W Australii odkryto pionowe skamieniałe pnie drzew przechodzące przez warstwy węgla i piaskowca, przykłady obejmują drzewa o średnicy do 1 metra, przebijające się przez wiele warstw osadowych. Zwolennicy teorii ewolucji uznają, że nie podważają one milionów lat ewolucji, a są wynikiem lokalnych, gwałtownych zdarzeń w ramach długotrwałych procesów, takich jak szybka sedymentacja (np. podczas powodzi, osuwisk) czy subsydencja terenu (np. w basenach przybrzeżnych lub riftowych). [przyp. tłum.]
<https://creationresearch.net/wp-content/uploads/2020/05/evidence-no3-polystrate.pdf>
https://en.wikipedia.org/wiki/Polystrate_fossil

⁹Plateau, inaczej płaskowyż, to obszar wysoko położony o płaskiej lub lekko falistej powierzchni i o stromych stokach, będący fragmentem wydźwigniętej powierzchni zrównania lub równiny wulkanicznej. Mesa to z kolei odizolowana, płaskodenna góra lub wzgórze, również otoczone stromymi zboczami, ale zazwyczaj mniejsze od płaskowyżu. Mesa jest często uważana za mniejszą formę płaskowyżu, która powstała w wyniku erozji większego płaskowyżu. [przyp. tłum.]
<https://pl.wikipedia.org/wiki/P%C5%82askowy%C5%BC>
<https://www.nps.gov/subjects/nnlandmarks/plateaus-and-mesas.htm>

geologicznej”¹⁰.



Góra *Chief Mountain*, to przykład formacji, która ma warstwy skalne „nie po kolei” w sensie geologicznym – rzekomo starsze skały leżą na rzekomo młodszych. [zdj. tłum.]

commons.wikimedia.org/wiki/File:Chief_Mountain.jpg

Około 60 mil na południowy zachód od Dallas w Teksasie znajduje się miasteczko Glen Rose, położone blisko rzeki Paluxy. Tam właśnie znajduje się Park stanowy Dinosaur Valley (*Dinosaur Valley State Park*), ponieważ dno rzeki zachowało ślady dwóch rodzajów dinozaurów: trójpalczaste i czteropalczaste. W górę rzeki od parku paleontolog dr Carl Baugh zakupił znaczną ilość ziemi po obu stronach rzeki, aby móc prowadzić własne wykopaliska. Na swojej posesji posiada muzeum, które osobiście odwiedziłem. W **tej samej warstwie** skały osadowej natknął się na następujące znaleziska: dwa

¹⁰Autorowi prawdopodobnie chodzi o *Lewis Overthrust*, obszar o wymiarach ok. 450km długości i szerokości sięgającej do 50km. Zwolennicy teorii ewolucji próbują dowieść komputerowo i w eksperymentach laboratoryjnych możliwości przesuwania się mas skalnych w strefach nasunięć (overthrustów) dzięki obecności płynów, wysokiemu ciśnieniu i temperaturze, które znacząco redukują tarcie w skałach. [przyp. tłum.]

https://en.wikipedia.org/wiki/Lewis_Overthrust

<https://creation.com/the-geologic-column-does-it-exist>

<https://personal.ems.psu.edu/~jte2/references/link170.pdf>

skamieniałe trylobity¹¹, które, według ewolucjonistów istniały 550 milionów lat temu, skamieniały mech zwany „lapidodendron”, który, według ewolucjonistów, istniał 250 milionów lat temu¹², kompletny szkielet dinozaura o nazwie „akrokantozaur” (12 metrów długości), który, według ewolucjonistów, istniał 100 milionów lat temu, siedem śladów ogromnego „kota”, który, według ewolucjonistów, istniał 6 milionów lat temu, 57 ludzkich odcisków stóp (niektóre znajdują się wewnątrz śladów dinozaurów)¹³, skamieniały czwarty palec lewej ręki kobiety¹⁴, a nawet przedpotopowy żelazny młotek (jego żelazo nie rdzewieje, składa się w 96,6% z żelaza i 2,7% z chloru) – **wszystko to w tej samej warstwie skalnej!**

¹¹Trylobity (Trilobita, z gr. treis ‘trzy’ + lobos ‘płat’) – wymarła gromada morskich stawonogów o owalnym i spłaszczonym grzbietobrzusznym ciele, z wyraźnie wyróżnioną częścią głowową, tułowiową i ogonową. Od strony grzbietu przykryte kalcytowym pancerzem. [przyp. tłum.]

<https://pl.wikipedia.org/wiki/Trylobity>

¹²Zgodnie z aktualną wiedzą paleobotaniczną, Lepidodendron był dominującym drzewem w okresie karbonu, który trwał od około 359 do 299 milionów lat temu [przyp. tłum.]

<https://www.britannica.com/plant/Lepidodendron>

¹³Ewolucjoniści twierdzą, że ślady kotów i ludzi w rzece Paluxy to fałszerstwo [przyp. tłum.]

<https://pl.wikipedia.org/wiki/Paluxy>

<https://ncse.ngo/paluxy-man-creationist-piltdown>

¹⁴Ewolucjoniści twierdzą, że skamieniały palec jest najprawdopodobniej naturalną formacją skalną lub artefaktem. [przyp. tłum.]

<http://paleo.cc/paluxy/finger.htm>



Dwa podłużne ślady stóp w rzece Paluxy [zdj. tłum.]
core.ac.uk/download/pdf/47225227.pdf



Muzeum Dowodów Stworzenia [zdj. tłum.]
creationwiki.org/Image:Cem2.jpg

Wynika z tego, że kolumna geologiczna nie istnieje, jest to przewrotny wynalazek, wynaleziony przez nieuczciwe i przewrotne osoby. Wszystkie te skamieniałości powstały w wyniku Potopu Noego, około 4365 lat temu, w przeciwnym razie, jak wytłumaczysz, że wszystkie te rzeczy znajdują się w dokładnie tej samej warstwie skalnej? (Na marginesie możemy odnotować, że obrońcy „kolumny geologicznej” często stosują błędne koło w rozumowaniu: wiek warstwy skalnej jest określony na podstawie zawartych w niej skamieniałości, podczas gdy wiek skamieniałości określa się na podstawie warstwy skalnej, w której ją znaleziono!)

Co więcej, Ziemia jest młoda. W królewskim obserwatorium w Anglii od 1839 roku co roku mierzą siłę pola magnetycznego otaczającego Ziemię. Stwierdzili, że siła magnetyczna maleje w stałym tempie lub w postępie geometrycznym: wykreślając roczne wartości na wykresie, tworzą one linię nachylenia (klin). Oznacza to, że można przedłużyć tę linię w obu kierunkach. Jeśli przedłużymy linię do punktu sprzed 10 000 lat, siła magnetyczna byłaby tak silna, że zmiażdżyłaby całe życie na planecie. Wynika z tego, że każda teoria wymagająca milionów lub

miliardów lat jest głupio, absurdalnie niemożliwa¹⁵.

Rzeka Missisipi wyrzuca 80 000 ton osadów do Zatoki Meksykańskiej co godzinę! Wystarczy zmierzyć deltę, by zobaczyć, że Ziemia jest młoda¹⁶. Ewolucjoniści twierdzą, że granit krystalizował się przez 300 milionów lat, ale w granicie występują „pierścienie polonowe” [ang. Polonium haloes, przyp. tłum.]¹⁷ o okresach półtrwania wynoszących minuty lub nawet sekundy. Granit musiał powstać natychmiast. Symbiotyczne rośliny i owady musiały zostać stworzone jednocześnie i wymagają 24-godzinnych dni. I tak dalej.

W skrócie, hipoteza ewolucyjnego pochodzenia jest naukowo niemożliwa, głupio, absurdalnie niemożliwa. Kilka dekad temu uczony sir Frederick Hoyle otrzymał zlecenie oceny naukowego prawdopodobieństwa, że życie mogło pojawić się na Ziemi przez przypadek (miał nieograniczone fundusze i swobodny dostęp do bibliotek). Doszedł do następującego wniosku: łatwiej byłoby, żeby trąba powietrzna przeszła przez złomowisko i po drugiej stronie wyleciałby perfekcyjny Boeing 747, niż żeby życie pojawiło się na naszej planecie przez przypadek. No cóż, to, że życie mogło powstać w wyniku procesu ewolucyjnego, jest oczywiście głupio, absurdalnie niemożliwe. (Przy okazji, wszelkie pytania dotyczące moralności Stwórcy nie mają nic wspólnego z nauką.)

¹⁵Naukowcy broniący teorii ewolucji, na podstawie analizy minerałów magnetycznych w zastygłej lawie uznają, że pole magnetyczne Ziemi podlega znacznym wahaniom i powtarzającym się odwróceniom biegunów (tzw. inwersje, średnio co około 250 tysięcy lat), dlatego odrzucają możliwość wyciągania trendu w tym obszarze z danych z Royal Observatory w Greenwich w Anglii, które są zbierane od około 1839 roku. [przyp. tłum.]

https://pl.wikipedia.org/wiki/Przebiegunowanie_Ziemi

<https://www.usgs.gov/faqs/it-true-earths-magnetic-field-occasionally-reverses-its-polarity>

<https://www.downtoearth.org.in/science-technology/earth-s-last-magnetic-field-flip- lasted-22-000-years-study-66101>

¹⁶Nawet jeżeli obliczenia kreacjonistów, datujące deltę Rzeki Missisipi na 30 000 lat są poprawne, nie zmienia to faktu, że sama rzeka Missisipi może być młodsza niż cała ziemia. [przyp. tłum.]

<https://www.talkorigins.org/faqs/hovind/howgood-yea2.html>

¹⁷Pierścienie polonowe to drobne, kuliste obszary przebarwień minerałów, które można znaleźć w wielu skałach magmowych. Rozmiar niektórych pierścieni wskazuje, że zostały one spowodowane przez rozpad polonu (Po-218), którego okres półtrwania wynosi zaledwie 3 minuty. Praca Roberta Gentry'ego wykazała, że granit Ziemi nigdy nie był w stanie stopionym, ponieważ pierścienie polonu przetrwały tylko w litej skale, a okres półtrwania polonu jest o wiele za krótki, aby przetrwać wielomilionowy okres chłodzenia. Jego wyniki zdają się wskazywać, że Ziemia została stworzona natychmiastowo, w chłodnym stanie. Jeśli to prawda, jest to wyraźny dowód na stworzenie i młodość Ziemi. Kontrargumenty do pracy Gentry'ego to mała liczba dowodów, że pierścienie powstały rzeczywiście przez polon, teoria że radon (z którego powstaje polon) mógł przedostać się do zastygłej skały przez mikroskopijne pęknięcia w minerałach i teoria, że szybkości rozpadu radiometrycznego zmieniły się od czasu stworzenia. [przyp. tłum.]

https://rationalwiki.org/wiki/Polonium_halos

Zatem musi istnieć Przyczyna, i Przyczyna ta musi być niezwykle inteligentna i potężna. Ta Przyczyna musi też mieć osobowość, skoro stworzył On istoty z osobowością. Tradycyjnym określeniem tej Przyczyny jest „Bóg”, ale ja użyję terminu „Suwerenny Stwórca”. Na globalnym rynku idei nie brakuje różnorodnych wyobrażeń na temat „Boga”. Księga Rodzaju 1,27 informuje nas, że „Bóg stworzył człowieka na swój obraz”, i od tego czasu człowiek próbuje się odwdzińczyć! Zastanawiam się, czy ludzie zdają sobie sprawę, że każdy bóg, którego tworzą, będzie od nich mniejszy.

Skoro istnieje Suwerenny Stwórca, posiada On absolutną władzę nad tym, co stworzył. Ale w jaki sposób może być sprawowana ta władza? Może być sprawowana przez nakaz, przez suwerenną interwencję, lecz stosowanie tego wobec istot stworzonych na obraz Boga uczyniłoby z nich roboty, co byłoby sprzeczne z celem stworzenia takich istot. Jak powiedział Suwerenny Samarytanie, kiedy przemierzał tę ziemię: „prawdziwi czciciele będą czcili Ojca w duchu i w prawdzie, bo Ojciec szuka takich, którzy by Go tak czcili. Bóg jest Duchem, a ci, którzy oddają Mu cześć, mają to czynić w duchu i w prawdzie” (Ewangelia Jana 4,23-24). Jeśli Ojciec szuka spontanicznej, a przynajmniej dobrowolnej czci, to nie może ona być wymuszona ani narzucona. Ale skąd człowiek może wiedzieć, czego chce Suwerenny Stwórca? Musi istnieć komunikacja. Ale jaką formę mogłaby przyjąć taka komunikacja? Aby przekazać pojęcia, musiałby użyć ludzkiego języka¹⁸.

Jeśli Stwórca miałby na celu jedynie przekazanie informacji określonej osobie lub grupie w danym momencie czasu, w konkretnym celu, mogłoby to zostać zrobione ustnie, bezpośrednio albo przez przedstawiciela. Jednak jeśli celem Stwórcy było nakierowanie ważne również dla kolejnych pokoleń, wówczas odpowiednią formą byłoby utrwalenie na piśmie. Weźmy pod uwagę 1 Kronik 16,15 - „słowo, które nakazał na tysiąc pokoleń”. Cóż, od Adama minęło zaledwie około 300 pokoleń, więc pisemne objawienie Stwórcy będzie obowiązywać aż do końca świata. Jednak aby obowiązywało do końca, musi być dostępne aż do końca, ale wyprzedzam się trochę.

Jeśli Suwerenny Stwórca istnieje i jeśli skierował do naszej rasy pisemne Objawienie, to nic nie jest dla nas ważniejsze niż wiedzieć co powiedział (z myślą o posłuszeństwie temu, jeśli jesteśmy mądrzy). Dzieje się tak dlatego, że takie objawienie będzie miało wobec nas obiektywny autorytet (choć Stwórca daje nam opcję odrzucenia tego

¹⁸Ponieważ ludzkim językiem rządzą reguły - fonologiczne, gramatyczne, semantyczne - Stwórca musiałby ograniczyć się do repertuaru możliwości oferowanych przez wybrany język.

autorytetu [ale należy zwrócić należytą uwagę na konsekwencje]]¹⁹. Obiektywny autorytet zależy od możliwego do zweryfikowania znaczenia, jeśli czytelnik/słuchacz może nadać przesłaniu dowolne znaczenie według własnego uznania, wszelki autorytet, jaki to przesłanie będzie dla niego miało, stanie się względny i subiektywny (to tzw. podejście „neoortodoksyjne”).

Jako językoznawca (doktor) potwierdzam, że podstawową zasadą komunikacji jest to, że zarówno mówiący/piszący, jak i słuchający/czytający muszą respektować normy języka, w szczególności te dotyczące konkretnego używanego kodu. Jeśli kodujący narusza zasady, będzie wprowadzał dekodującego w błąd (celowo, jeśli wie, co robi). Jeśli dekodujący narusza zasady, będzie przekręcał kodującego (celowo, jeśli wie, co robi). W obu przypadkach komunikacja zostaje uszkodzona, zakres szkody zależy od okoliczności.

Kilka razy Pan Jezus odnosił się do Ducha Świętego jako „Ducha Prawdy”, a List do Tytusa 1,2 potwierdza, że Bóg nie może kłamać – to jedyna rzecz, której nie może uczynić, ponieważ jest sprzeczna z Jego istotą, „Nie może zaprzeczyć samemu sobie” (2 List do Tymoteusza 2,13). Powinno być oczywiste dla każdego, że Suwerenny nie przyjmie przychylnie bycia nazwanym kłamcą. Interpretować Święty Tekst w sposób niewierny wobec zasad języka hebrajskiego i greckiego oznacza przypisywać Autorowi intencję zwiedzenia nas, nazywać Go kłamcą – co nie jest mądre. Lecz aby interpretować Tekst, musimy go posiadać, a kwestię jego zachowania poruszę poniżej.

Ale najpierw, skąd możemy wiedzieć, czy Stwórca rzeczywiście skierował do nas pisemne objawienie, a jeśli to zrobił, jak możemy je zidentyfikować? Przyjmując punkt widzenia, że Suwerenny Stwórca postanowił zapewnić orientację naszej rasie, wiedziałby, że musi uczynić ją rozpoznawalną jako taką, a dowody musiałyby pozostać dostępne dla kolejnych pokoleń. Ale skąd możemy wiedzieć, jakich środków użyłby, aby uczynić Jego objawienie rozpoznawalnym? Możemy to wiedzieć, patrząc na to, co uczynił, i niejako cofając się w czasie. W tym miejscu muszę skoczyć do przodu, do tego, do czego doszedłem, na podstawie dowodów, a następnie cofnąć się, by sprawdzić, czy mój wniosek jest prawdziwy. Tutaj przedstawiam założenia, z jakimi podchodzę do tego zadania: Suwerenny Stwórca istnieje, przekazał naszej rasie pisemne Objawienie i zachował je nienaruszone do dziś w takim stopniu, że możemy wiedzieć, jakie ono jest, na podstawie obiektywnych kryteriów.

¹⁹ Wróg zawsze rozumiał to lepiej niż większość z nas i już dawno rozpoczął swoje ataki – „Czy rzeczywiście Bóg powiedział...?” (Rdz 3, 1).

Wprowadzenie

Natchnienie

Gdy piszę książkę²⁰, identyfikuję siebie jako autora i zwykle podaję pewne wskazania dotyczące celu, w jakim ją napisałem. Jako chrześcijanin, zostałem nauczony, że nasza Biblia (zawierająca 66 ksiąg) jest spisaniem Objawieniem danym przez Suwerennego Stwórcę. Zatem pytam: czy Biblia sama siebie identyfikuje, czy twierdzi, że jest natchniona przez Boga? Zaczynam od twierdzenia, a następnie próbuję je zweryfikować.

Twierdzenie

Księga Rodzaju 1,1: „Na początku Bóg stworzył niebo i ziemię”. Jedyną Osobą, która mogła przekazać tę informację Adamowi (jak zakładam), był sam Stwórca, Autor identyfikuje siebie. Adam z pewnością rozwinął pisemną formę dla języka, który otrzymał od Boga, i sporządziłby pisemny zapis wszystkiego, co Stwórca mu powiedział o początku tej planety. Setki, jeśli nie tysiące razy w Biblii spotykamy się ze zwrotami „Bóg powiedział” lub „Pan powiedział”. Księgi prorockie wyraźnie twierdzą, że są wiadomościami danymi przez Boga. Oto tylko jeden przykład: „Słowo PANA, które przyszło do Micheasza z Moreszetu za czasów Jotama, Achaza i Ezechiasza, królów judzkich” (Księga Micheasza 1,1).

Psalm 138,2: „Wywyższyłeś Słowo swoje ponad wszelkie imię Twoje”. Ponieważ imię osoby reprezentuje tę osobę, sens tego stwierdzenia wydaje się być taki, że Słowo Boże reprezentuje Jego osobę jeszcze lepiej niż Jego imię. „Na wieki, O PANIE, Słowo Twoje jest ustalone w niebie” (Psalm 119,89). Jeśli Słowo jest w niebie, to musi być Boże, a tylko wieczny Byt mógł dać wieczne Słowo. 1 List Piotra 1,25 cytuje Izajasza 40,8: „Słowo, PANA trwa na wieki” i istnieje wiele innych fragmentów, które zasadniczo mówią to samo. Ponownie, **tylko wieczny Byt mógł wydać wieczne Słowo**²¹.

Mateusza 5,18: „Zaprawdę bowiem powiadam wam, dopóki nie przemienie niebo i ziemia, ani jedna jota, ani jedna kreska nie przemienie z Prawa, aż wszystko się spełni”. Suwerenny Jezus składa oświadczenie o zachowaniu w czasie dokładnej formy Świętego Tekstu. Tylko Najwyższy Autorytet mógłby coś takiego zagwarantować. „Całe Pismo przez Boga jest natchnione” (2 List do Tymoteusza 3,16). Paweł tworzy wyrażenie, by opisać intymny związek między Bogiem, a Jego spisaniem Objawieniem – jest ono jak Jego własny oddech.

Rzymian 14,24: „A teraz do Tego, który ma moc utwierdzić was

²⁰Do tej pory opublikowałem osiem, plus Tekst Grecki.

²¹Odniosłem się już do 1 Kronik 16,15.

zgodnie z moją Ewangelią i proklamacją Jezusa Chrystusa, zgodnie z objawieniem tajemnicy trzymanej w utajeniu przez długie wieki, ale teraz ujawnionej i uczynionej wiadomą przez Pisma prorockie, zgodnie z nakazem wiecznego Boga, w celu posłuszeństwa wiary pośród wszystkich narodów etnicznych.”²² Skoro jest to objawione dopiero „teraz”, te „Pisma prorockie” muszą być pismami Nowego Testamentu, danymi przez Boga!

2 List Piotra 1,20-21: „Przed wszystkim wiedźcie, że żadne Proroctwo Pisma nie powstaje z osobistego wydania²³, ponieważ żadne Proroctwo nigdy nie przyszło z woli człowieka, raczej święci mężowie Boży przemawiali, gdy byli prowadzeni przez Ducha Świętego”. Tutaj mamy imponujący opis procesu Natchnienia. Podoba mi się definicja Pism, którą znajdujemy w Liście do Rzymian 2,20: „mając w Prawie ucieleśnienie wiedzy i prawdy”. Któż, jeśli nie Suwerenny Stwórca, mógłby stworzyć spisane Objawienie, które ucieleśnia poznanie i prawdę?²⁴

Dowód

Uważam, że odpowiednio odniosłem się do twierdzenia, więc przejdę teraz do dowodów, czyli weryfikacji. Literatura, która twierdzi, że ma nadprzyrodzone pochodzenie, powinna być z natury nadprzyrodzona i powinna przynosić nadprzyrodzone rezultaty. Zaczę od nadprzyrodzonych rezultatów, które powiedzą nam również coś o celu Stwórcy w przekazaniu Objawienia.

Paweł napisał do Tymoteusza: „Od dzieciństwa znasz Pisma Święte, które mogą cię uczynić mądrym ku zbawieniu przez wiarę, która jest w Chrystusie Jezusie. Całe Pismo jest natchnione przez Boga i pożyteczne do nauczania, do upominania, do poprawiania, do ćwiczenia w prawości, aby człowiek Boży był w pełni kompetentny, całkowicie wyposażony do wszelkiej dobrej pracy”²⁵ (2 List do Tymoteusza 3,15-17). Z pewnością jednym z najważniejszych celów jest pokazanie, jak uzyskać wieczne zbawienie. Paweł kontynuuje,

²²5,2% greckich manuskryptów umieszcza wersety 24-26 na końcu księgi, a nie tutaj. Paweł zwykle wplata doksologię w różnych miejscach swoich listów - nie występują one tylko na końcu.

²³Słowo przetłumaczone jako „wydanie” [ang. *release*, gr. *epilysys*, przyp. tłum.] występuje w Nowym Testamencie tylko tutaj, ale podstawowym znaczeniem jego korzenia jest „poluzować” lub „uwolnić”. W odniesieniu do proroczego słowa, może ono odnosić się albo do jego ogłoszenia/pochodzenia, albo do jego interpretacji. Werset 21 sprawia, że jasnym jest, że tutaj jest to pochodzenie. Fałszywe lub podrobione proroctwa wywodzą się z woli „proroka” (lub demonicznego wpływu), ale prawdziwe proroctwo nigdy tego nie robi.

²⁴Przyjmuję, że przytoczone przeze mnie oświadczenia potwierdzają istnienie spisane Objawienia, ale nie podają nam tożsamości natchnionych pism, które tworzą to objawienie, skład Kanonu. Zajmę się tym zagadnieniem w swoim czasie.

²⁵Dostęp do Pisma jest niezbędny do duchowego wzrostu i pracy.

stwierdzając, że Pismo jest cenne ze względu na cztery rzeczy. Zwróć uwagę na kolejność:

1. Pismo dostarcza obiektywnie prawdziwych informacji.
2. Następnie Duch Święty używa Swego Miecza, aby przekonać o grzechu.
3. To prowadzi do pokuty i nawrócenia.
4. Wtedy Słowo staje się naszym pokarmem i wodą do duchowego wzrostu.

W miarę jak wzrastamy, możemy pomagać innym przechodzić przez tę sekwencję. Bardzo wielu chrześcijan na całym świecie przekonało się, że powyższe jest prawdą, w swoim osobistym doświadczeniu.

Hebrajczyków 4,12-13: „Słowo Boże jest żywe i skuteczne, ostrzejsze niż jakikolwiek miecz obosieczny, przenikające do punktu rozdzielenia duszy i ducha²⁶, stawów i szpiku, w rzeczywistości jest w stanie ocenić refleksje i intencje serca. Nic w całym stworzeniu nie jest ukryte przed Jego wzrokiem, raczej wszystkie rzeczy są nagie i otwarte dla oczu Jego, któremu musimy zdać rachunek.” Rozważanie Słowa Bożego potrafi być dość niekomfortowe, jest ono „zwierciadłem”, które mówi nam prawdę o nas samych (Jakuba 1,25). Efezjan 6,17 nazywa je „mieczem Ducha”. Słowo, które potrafi oddzielić duszę od ducha, musi być nadprzyrodzone. Bardzo wielu chrześcijan na całym świecie przekonało się, że powyższe jest prawdą, w swoim osobistym doświadczeniu. Wracając do Hebrajczyków 4,13 – musimy zdać rachunek Sędziemu, który zna WSZYSTKIE fakty. Ta wiedza naprawdę powinna przemienić nas w poważnych ludzi, pilnych poszukiwaczy Boga, ale...

„Ta Księga Prawa niech nie oddala się od twoich ust, lecz powinienes rozważać w niej dzień i nocą, czego masz przestrzegać, zgodnie ze wszystkim, co jest w niej napisane. Wtedy bowiem twoja droga będzie dostatnia, i wtedy odniesiesz duży sukces.” (Jozue 1,8). List Jakuba 1,25 mówi coś bardzo podobnego. Mojżesz powiedział Izraelitom: „Skierujcie swoje serca na wszystkie słowa, które dziś świadczą pośród was, które powinniście nakazać swoim dzieciom, aby starannie przestrzegały – wszystkie słowa tego prawa. Bo nie jest to dla was rzeczą daremną, ponieważ jest to wasze życie” (Powtórzonego Prawa 32,46-47). Bardzo wielu chrześcijan na całym świecie przekonało się, że powyższe jest prawdą, w swoim osobistym doświadczeniu.

²⁶Jeśli dusza i duch mogą być rozdzielone, to oczywiście nie mogą być tym samym, tak jak stawy i szpik nie są tym samym.

List do Rzymian 1,16-17: „Nie wstydę się²⁷ Ewangelii Chrystusa²⁸, ponieważ jest ona mocą Bożą dla zbawienia każdego, kto wierzy (najpierw Żyda, potem Greka). Bo w niej jest ujawniona sprawiedliwość Boża, z wiary w wiarę, tak jak jest napisane: ‘Sprawiedliwy z wiary żyć będzie’.”²⁹ Ewangelia jest mocą ku zbawieniu. Jak powiedział Suwerenny Jezus w Ewangelii Jana 14,6 — „Ja jestem drogą, prawdą i życiem. Nikt nie przychodzi do Ojca inaczej jak tylko przeze Mnie.” Nie ma wielu dróg, tylko jedna. Miliony istnień zostały przemienione mocą Bożego Słowa. Skąd więc wzięła się ta moc?

Natchnienie Świętego Tekstu jest cechą wewnętrzną – jest takie, ponieważ takie jest. Jednakże, możemy dostrzec tę wrodzoną cechę, porównując materiały natchnione z materiałami, które nie są natchnione. Rozważ naturę treści Biblii, lub przesłanie: nie jest to tego rodzaju rzecz, jaką człowiek chciałaby napisać, nawet gdyby mógł, ani coś, co mógłby napisać, nawet gdyby chciał. A następnie jest jedność Biblii: chociaż 66 ksiąg zostało napisanych przez co najmniej trzydziestu różnych ludzkich autorów, na przestrzeni około 2000 lat, i w dwóch bardzo różnych językach (hebrajskim i greckim)³⁰, całość jest spójna, nie przeczy sama sobie. Istnieją też konkretne i szczegółowe proroctwa, nawet włączające imię osoby, podane wieki przed faktem, które zostały dokładnie spełnione.

Dla tych, którzy wierzą, że Jezus Chrystus jest Bogiem, Jego postawa względem Starego Testamentu będzie istotna. Przypisywał On Staremu Testamentowi absolutny autorytet, w Janie 5,45-47 postawił On pisma Mojżesza na równi z Jego własnym słowem, które ogłosił jako mające ważność na wieki (Łukasz 21,33). Jak podano w czterech Ewangeliach, cytował On przynajmniej Księgę Rodzaju, Wyjścia, Liczb, Powtórzonego Prawa, Psalmy, Izajasza, Jeremiasza, Daniela, Ozeasza, Jonasza, Zachariasza oraz Malachiasza. W Ewangelii Łukasza 24,44 jasno uznał trzy części kanonu hebrajskiego: Prawo, Proroków i Pisma (Psalmy). Następnie jest Mateusza 23,35: „Aby przyszła na was wszelka krew sprawiedliwa, przelana na ziemi, od krwi sprawiedliwego Abła aż do krwi Zachariasza, syna Barachiasza, którego zamordowaliście między świątynią a ołtarzem”. Jezus kończy tutaj swoje potępienie uczonych w Piśmie i faryzeuszy. Morderstwo Abła to pierwsze morderstwo odnotowane w Biblii (Rodzaju 4,8).

²⁷Skąd Paweł wziął pomysł „wstydu”? Świat kontrolowany przez Szatana robi wszystko, co w jego mocy, by stłamsić każdego, kto ośmiela się głosić Prawdę.

²⁸Może 3% greckich rękopisów pomija zwrot „Chrystusa”, co powielają NIV [New International Version, przyp. tłum.], NASB [New American Standard Bible, przyp. tłum.], TEV [Today's English Version, przyp. tłum.] itp. — to nie najlepsze rozwiązanie. [Polskie przekłady, które pomijają ten zwrot to np. TYSIĄCL.WYD5, WARSZ.PRASKA, EIB.BIBLIA.2016.LIT, WUJEK.1923, przyp. tłum.]

²⁹Zobacz Księgę Habakuka 2,4. Aby „żyć z wiary”, musisz przechodzić od jednego przejawu wiary do drugiego.

³⁰Bardzo niewiele rozdziałów zostało napisanych w języku aramejskim.

Zwróć, proszę uwagę, że Jezus potwierdza historyczność Abła, a ponieważ Abel miał rodziców, siłą rzeczy Jezus potwierdza też historyczność rodziców Abła, Adama i Ewy! Zachariasz był współczesnym Ezdrasza i Aggeusza w czasie budowy drugiej świątyni. Tak więc „wszelka krew sprawiedliwa, przelana” między tymi dwoma mężczyznami obejmuje cały Stary Testament, około 3 500 lat!

Powiedziawszy wszystko powyższe, mimo wszystko uznaję, iż stwierdzenie Bożego natchnienia Biblii jest wyznaniem wiary — inteligentnej wiary, opartej na dowodach, ale wciąż wiary, ponieważ dowody nie są absolutne³¹, i nie są absolutne z bardzo ważnego powodu. Suwerenny Stwórca celowo nie pozwala, by dowody były absolutne, ponieważ wtedy nie byłoby prawdziwej próby. Stwórca wymaga, aby ludzie wybierali między dobrem a złem, a wybór ten nie może być wymuszony. Tej ostatniej nocy, w górnej sali, Suwerenny Jezus odniósł się do Ducha Świętego jako „Ducha Prawdy” i oświadczył, że „On was poprowadzi we wszelką prawdę” (Jana 16,13). Jest to prerogatywa Ducha Świętego, aby uświadamiać i przekonywać.

Natura Tekstu

Używamy terminu „natchnienie” w odniesieniu do procesu, którego Suwerenny Stwórca użył do stworzenia Swojego pisemnego Objawienia. Stwórca zdecydował się posłużyć ludzkimi autorami, z wyjątkiem kamiennych tablic zawierających Dekalog, które Stwórca Sam wyrył (Wyjścia 31,18; 32,16). Porównując styl ksiąg napisanych przez różnych ludzi, widać wyraźnie, że osobowość autora nie została stłumiona lub zablokowana: Paweł pisze w jeden sposób, Jan pisze w inny sposób i tak dalej. A ten sam autor zmienia styl w zależności od docelowych odbiorców lub adresata. Więc gdy Piotr pisze, że autorzy byli „niesieni przez Ducha Świętego” (2 Piotra 1,21), możemy rozumieć, że „niesienie” gwarantowało, iż zapisane słowa poprawnie wyrażały znaczenie, jakie Duch Święty chciał przekazać. Zarówno żywe Słowo, jak i spisane Słowo obejmują unię hipostatyczną³²: jak Jezus Chrystus może być w 100% Bogiem i jednocześnie w 100% człowiekiem jest tajemnicą, jak spisane Słowo może być w 100% boskie i jednocześnie w 100% ludzkie, również jest tajemnicą.

Ale to nie wszystko. Sposób, w jaki działa natchnienie, różni się w zależności od rodzaju literatury.

1. Ściśle rzecz biorąc, „objawienie” oznacza informację przekazaną

³¹Więc nie mamy tu do czynienia z nauką w sensie obiektywnym.

³²Unia hipostatyczna, także unia natur - jeden z podstawowych terminów chrystologicznych określający związek boskiej i ludzkiej natury Jezusa Chrystusa po wcieleniu. [przyp. tłum.]
https://pl.wikipedia.org/wiki/Unia_hipostatyczna

bezpośrednio komuś przez Stwórcę (czasem wykorzystując anioła). Prawdziwe proroctwo to prorok powtarzający słowo w słowo to, co Stwórca do niego powiedział: „słowo PANA przyszło do mnie mówiące” (Jeremiasz 1,4). Z konieczności, informacje zawarte w pierwszym rozdziale Księgi Rodzaju, zostały przekazane przez Stwórcę bezpośrednio Adamowi. Podobnie, informacje zawarte w Księdze Hioba 1,6-12 i 2,1-7 musiały zostać przekazane bezpośrednio autorowi księgi (być może Elihu, synowi Barachela — Księga Hioba 32,2). Dzieje Apostolskie 1,16 mówią, że Duch Święty przemówił ustami Dawida. W odniesieniu do „Wieczery Pańskiej” Paweł napisał: „Otrzymałem od Pana to, co również przekazałem, wam” (1 Koryntian 11,23). Mógłbym przywołać kolejne fragmenty, ale podałem już wystarczająco dużo, aby zilustrować „objawienie”. Takie objawienie jest zazwyczaj normatywne, służy ukierunkowaniu naszego postępowania.

2. Informacje historyczne są nieco inne, natchnienie gwarantuje prawdziwość tego, co jest opisane — rzeczy wydarzyły się właśnie w ten sposób³³. Powinno być oczywiste, że opisy grzechu, kłamstwa, przestępstwa czy perwersyjności nie są normatywne, choć służą jako negatywne przykłady, żeby nas ostrzegać. Księga Rodzaju 3,4 rejestruje kłamstwo: „Wtedy wąż rzekł do kobiety: Na pewno nie umrzecie”. Oczywiście natchnienie nie zgadza się z kłamstwem, jedynie gwarantuje, że wąż powiedział dokładnie to. Informacje historyczne lub zapisy mogą zawierać orientację normatywną. Zawsze konieczne jest zwrócenie szczególnej uwagi na kontekst, który można słusznie nazwać „królem interpretacji”.
3. Materiał poetycki jest trudniejszy. To gatunek komunikacji, który ma własne zasady i kontekst jest najważniejszy. Pieśń nad Pieśniami składa się z trzynastu „kantyczek”³⁴, które nie są przedstawione jako normatywne. Ponieważ relacja między mężczyzną i kobietą jest fundamentalna dla ludzkiego istnienia, naturalne jest, że ten temat pojawia się w pisemnym Objawieniu. To, że Stwórca wybrał gatunek poetycki, było Jego prerogatywą i to dobrze pasuje do tematu — emocje często znajdują wyraz w formie poetyckiej.

Dla porównania, Księga Przysłów jest generalnie normatywna. W Księdze Kohelecia 12,9-11 Salomon deklaruje natchnienie przysłów:

³³Mowa o informacjach historycznych w Biblii, w porównaniu do proroctw. [przyp. tłum.]

³⁴Kantyczka (z łac. canticum = monolog, pieśń) – popularna pieśń religijna, np. kolędy, pastorałki, jasełka. [przyp. tłum.]
<https://pl.wikipedia.org/wiki/Kantyczka>

zostały one „dane przez jednego Pasterza”.

Z drugiej strony, sam Salomon nie twierdzi tego samego o Księdze Koheleta, innej księdze, którą napisał. Drugi werset: „Marność nad marnościami, mówi kaznodzieja, marność nad marnościami, wszystko jest marnością”, oczywiście nie zgadza się z resztą Biblii. Służenie Bogu nie jest marnością, zbawienie w Chrystusie nie jest marnością i tak dalej. Rzeczywiście, Salomon otwarcie deklaruje, w jaki sposób powstała ta księga: „Nastawiłem serce swoje, aby szukało i znajdowało mądrość” (1,13), „Rozmawiałem z sercem swoim” (1,16), „Nastawiłem serce swoje na poznanie mądrości i szaleństwa i głupoty” (1,17), „Szukałem w sercu swoim, jak zaspokoić ciało swe” (2,3). Księga wyraźnie jest próbą zrozumienia życia i świata poprzez czysto humanistyczną analizę, z pominięciem Suwerennego Stwórcy. Takiej analizy podjął się człowiek, który był bardzo inteligentny. Przyjmuję, że księga została włączona do kanonu dokładnie po to, aby pokazać, do jakiego wniosku czysto humanistyczna analiza musi doprowadzić — do pustki i rozpacz. Jednakże, autor podsumował księgę poprzez stwierdzenie prawdziwej prawdy, aby nikt nie został zwiedziony: „Posłuchajmy więc wniosku całej tej sprawy: Bój się Boga i przestrzegaj Jego przykazań, bo to jest wszystko u człowieka. Bóg bowiem przywiedzie pod osąd każde dzieło, w tym każdą tajemnicę, czy to dobrą, czy złą”.

Oświecenie

Twierdzę, że ważne jest, abyśmy rozróżniali między natchnieniem a oświeceniem w odniesieniu do Pisma Świętego. Natchnienie odnosi się do pisania materiałów biblijnych, a oświecenie odnosi się do interpretacji materiałów biblijnych. Zarówno natchnienie, jak i oświecenie są dziełem Ducha Świętego. Oświecenie jest zazwyczaj zarezerwowane dla tych, którzy zostali odrodzeni. „Człowiek zaś duszewny³⁵ nie przyjmuje rzeczy Ducha Bożego, bo są dla niego głupstwem, zaiste, nie może ich zrozumieć, ponieważ są one duchowo rozróżniane” (1 List do Koryntian 2,14). Tak właśnie mówi Tekst. Osoba „duszewna” nie jest w stanie pojąć spraw duchowych, co brzmi raczej jak wada wrodzona. Konkretnie fakty zawarte w zapisach historycznych mogą być zrozumiane przez każdego. To, że Dawid zabił Goliata, jest faktem zrozumiałym dla każdego. Jednak zrozumienie celu Ducha Świętego stojącego za natchnionym stwierdzeniem zależy od oświecenia, a aby je otrzymać, trzeba być duchowym (1 Kor 2,15).

³⁵Duszewność [ang. soulishness, przyp. tłum.] – działanie w sferze religii poprzez nieprzemienioną przez współpracę z łaską Bożą aktywność naturalnych władz duszy: rozumu, woli, pamięci i uczuć oraz mylące uważanie tego za autentyczne życie wiarą wypływające z ducha ludzkiego złączonego z Trójcą Świętą. [przyp. tłum.] <https://pl.wikipedia.org/wiki/Duszewno%C5%9B%C4%87>

Kanon

Przechodzę teraz do kwestii kanoniczności Świętego Tekstu: dlaczego nasza Biblia zawiera dokładnie taki dobór ksiąg, jaki ma – ani więcej, ani mniej, ani żadnych innych? Natchnienie odnosi się do boskiej aktywności w akcie spisywania materiału, gwarantującej wynik. Jednakże, kanonizacja Tekstu odnosi się do ludzkiej aktywności, rozpoznawania boskiej jakości tego materiału. Proces tego rozpoznawania miał miejsce w społeczności Wiary – społeczności hebrajskiej w przypadku Starego Testamentu i społeczności chrześcijańskiej w przypadku Nowego Testamentu. Odnosiłem się już do postawy, jaką Pan Jezus Chrystus wykazywał w odniesieniu do Starego Testamentu, który był całą istniejącą w tym momencie Biblią. Ewidentnie uznał Kanon 39 ksiąg, który był ustalony w Jego czasach. Cytował wiele ksiąg – wziętych z Prawa, historii, prorostw i poezji – i czynił to, traktując je jako Boże Słowo, coś prawdziwego, świętego i autorytatywnego. Ludzcy autorzy Nowego Testamentu wykazywali taki sam szacunek dla Starego Testamentu, który był również ich Biblią.

Powiedziałem, że Stary Testament zawiera 39 ksiąg i tak było aż do XVI wieku ery chrześcijańskiej. Sobór Trydencki był reakcją Kościoła rzymskokatolickiego przeciwko Reformacji Protestanckiej. Rozpoczął się w 1545 roku i zakończył swoje prace w 1563 roku. Sobór dodał do Starego Testamentu czternaście „ksiąg”, chociaż te czternaście nigdy nie zostało uznane przez społeczność hebrajską. W kręgach protestanckich księgi te są ogólnie określane jako „apokryfy”, natomiast w kręgach rzymskokatolickich jako „deuterokanoniczne”. Kanon Nowego Testamentu został formalnie zamknięty przez sobór w Kartaginie w 397 r. n.e., natomiast kanon Starego Testamentu został zamknięty stulecia wcześniej. Z pewnością rok 1563 był zdecydowanie za późno, żeby dodawać księgi do Świętego Tekstu.³⁶

A zatem kanonizacja ma wszystko wspólnego z zachowaniem Tekstu. Z pewnością, ponieważ społeczność Wiary zajmowałaby się wyłącznie przekazywaniem i ochroną ksiąg „kanonicznych”, tych,

³⁶1 Księga Machabejska (ok. 175-135 p.n.e.) nie twierdzi, że jest Pismem Świętym, a nawet twierdzi, że została napisana po epoce proroków (zob. 9,27; 4,46; 14,41). 1 Księga Machabejska 9,27 uznaje, że sukcesja proroków Starego Testamentu już się zakończyła. 1 Księga Machabejska 4,46 mówi, że Izrael czekał na Mesjasza, kiedy to może powstać prorok, aby im powiedzieć, co mają zrobić ze stertą kamieni. Najwyraźniej w czasie pisania nie było żadnego proroka. Brak proroków można dostrzec w 1 Mch 14,41; 2 Esdrasza 14,45 itp. Tak więc w prologu do Księgi Syracha wnuk wyjaśnia, że ben Sirach był po prostu mądrym człowiekiem i zajmował się po prostu tłumaczeniem. Zobacz przeprosiny autora w 2 Księdze Machabejskiej 15,38: „A jeśli postąpiłem dobrze i stosownie do opowieści, to jest to, czego pragnąłem, jeśli jednak postąpiłem słabo i marnie, to jest to, co mogłem osiągnąć”. Prorok przemawiałby z autorytetem, a nie przeproszał za to, jak słabo napisał. (Informację tę zawdzięczam dr. Phillipowi Kayserowi).

które uznano za natchnione.³⁷ Kiedy podejmuję kwestię zachowania, poniżej, argumentuję, że to właśnie zachowanie Tekstu dowodzi jego kanoniczności. Ludzki udział w przekazywaniu Tekstu jest oczywisty, ale czy istniała również boska aktywność, chroniąca Tekst (w tym jego dokładne słowa)? I jak można „zmierzyć” taką boską aktywność? Widzę dwa odpowiednie „narzędzia” do dokonania pomiaru: logikę i historię. Zaczynam od argumentu opartego na logice.

Natchnienie jest wynikiem lub cechą Objawienia – tym stwierdzeniem potwierdzamy, że Suwerenny Stwórca postanowił przekazać ludzkiej rasie pewne obiektywne informacje. Gdyby Stwórca troszczył się jedynie o przekazanie informacji danej osobie lub grupie w określonym momencie czasu, w konkretnym celu, mogłoby to zostać dokonane ustnie. Jeśli jednak Jego celem było dotarcie do kolejnych pokoleń (aż do tysiąca z nich, 1 Kronik 16,15), wówczas odpowiednią formą byłaby forma pisemna. Jeśli więc Stwórca zamierzał, aby Jego Objawienie dotarło nienaruszone, a przynajmniej w całości i w wiarygodnym stanie, do XXI wieku, absolutnie musiałby czuwać nad procesem przekazywania przez wieki. Musiałby zabronić nieodwracalnej utraty jakichkolwiek autentycznych materiałów, a także zabronić jakichkolwiek nierozpoznawalnych wstawek fałszywych materiałów. Oryginalne sformułowania powinny być dostępne, we wszystkich pokoleniach, dla osób, które byłyby wystarczająco zainteresowane posiadaniem tych sformułowań, aby zapłacić niezbędną cenę (czas, podróż, pieniądze) za ich uzyskanie. (Ogólnie rzecz biorąc, ludzie byliby zadowoleni z posiadanych sformułowań, o ile uważaliby je za wiarygodne). Tak więc osoba wierząca na przykład w boskie natchnienie Nowego Testamentu powinna również wierzyć w Bożą ochronę Nowego Testamentu – jest to kwestia logiki. Ale co z dowodami historycznymi, czy są one zgodne z naszą logiką, czy nie? Teraz przejdę do tego pytania.

³⁷Na przykład, są tacy, którzy spierają się, że autograf Mateusza został napisany w języku hebrajskim. Ale jest mały problem z tą tezą: nie ma ani jednej znanej kopii tej Ewangelii w języku hebrajskim. Ponieważ Kościół chronił i przekazywał wyłącznie grecką wersję Ewangelii Mateusza, to oczywiste jest, że autograf został napisany w języku greckim. Jednak wydaje mi się równie oczywiste, że Mateusz i każdy inny, kto potrafił pisać, wypełniał „zeszyty” swoimi adnotacjami dotyczącymi tego, co powiedział i zrobił Jezus. Tak, ponieważ Łukasz 1:1 stwierdza, że „wielu podjęło się uporządkowania opowieści dotyczących tych rzeczy”. Wszystkie notatki sporządzane na poczekaniu musiały być w języku hebrajskim, ponieważ był to język, którego używał Jezus. Ponieważ Mateusz napisał swoją Ewangelię w języku greckim, z pewnością korzystał ze swoich notatek napisanych w języku hebrajskim. Brak choćby jednej greckiej kopii takich rzeczy jak Ewangelia Tomasza, Judasza czy innych wskazuje, że nie były one natchnione i nie zostały uznane przez Kościół.

Historyczne Dowody na Zachowanie

Na początek, uważam, że poniższe odniesienia można rozsądnie rozumieć jako oświadczenie Suwerennego Stwórcy, że zamierzał zachować swój Tekst, ale nie dał żadnych wskazówek, w jaki sposób zamierzał to zrobić. Musimy zacząć od tego, co zrobił. Ale najpierw odniesienia:

1 Kronik 16,14-15 jest częścią psalmu uwielbienia dla Boga, który śpiewano, gdy Arka została przyniesiona do Jerozolimy. „On jest PANEM, naszym Bogiem, Jego osady są na całej ziemi. Pamiętajcie Jego nakaz na zawsze, słowo, które On nakazał na tysiąc pokoleń”. Aby Słowo było wiążące aż do tysięcznego pokolenia, musiałyby być zachowane aż do tego pokolenia i musiałyby być dostępne dla każdego pokolenia po drodze. Przyjmuję, że „tysiąc pokoleń” jest równoznaczne z „na zawsze”. „Na zawsze, PANIE, Twoje słowo jest osadzone w niebie. Twoja wierność jest do wszystkich pokoleń” (Psalm 119,89-90). „Na zawsze” jest równoznaczne z „wszystkimi pokoleniami”. „Trawa usycha, kwiat więdnie, ale słowo naszego Boga trwa na wieki” (Izajasz 40,8). Aby „trwać” na wieki, musi być zachowane na wieki. (Psalm 102,18 i 1 List do Koryntian 10,11)

Mateusz 5,17-18 to fragment tzw. Kazania na Górze, wygłoszonego przez Suwerennego Jezusa, podczas gdy chodził po tej ziemi. „Nie sądzicie, że przyszedłem znieść Prawo lub Proroków. Nie przyszedłem znieść, ale wypełnić. Zaprawdę bowiem powiadam wam, dopóki nie przeminie niebo i ziemia, ani jedna jota, ani jedna kreska nie przeminie z Prawa, aż wszystko się spełni”. Pan wypowiada tu imponująco mocne stwierdzenie dotyczące zachowania w czasie dokładnej formy Świętego Tekstu. Ponieważ jedyny dostęp do znaczenia mamy poprzez formę, każda zmiana formy zmienia znaczenie. (Jednym z najskuteczniejszych sposobów unieważnienia przykazania jest naruszenie Tekstu – coś, co Szatan rozumie całkiem dobrze). „Łatwiej jest niebu i ziemi przeminąć, niż jednej kresce z Prawa zawieść” (Łk 16,17). „Niebo i ziemia przeminą, ale moje słowa w żadnym razie nie przeminą” (Łk 21,33). Suwerenny Jezus oświadcza, że Jego słowa mają wieczną ważność i dlatego są na równi z pisemnym Objawieniem Bożym (zob. Ps 119,89).

W Ewangelii Mateusza 4,4 Suwerenny Jezus powstrzymuje Szatana, cytując Księgę Powtórzonego Prawa 8,3. „Napisano: «Nie samym chlebem żyje człowiek, ale każdym słowem, które pochodzi z ust Bożych»”. Jeśli mamy żyć „każdym słowem”, to każde słowo musi być

dostępne.³⁸ Zwróć również uwagę na Księgę Powtórzonego Prawa 29,29, „Rzeczy tajemne należą do PANA, naszego Boga, ale te, które zostały ujawnione, należą do nas i do naszych dzieci na zawsze, abyśmy mogli wypełniać wszystkie słowa tego prawa”. „Wszystkie słowa” obejmują każde pojedyncze słowo, które składa się na całość, a aby trzysta pokoleń mogło je wszystkie przestrzegać, wszystkie muszą być nadal dostępne. Rozważ też Księgę Izajasza 59,21: „A co do mnie” – mówi PAN – „oto Moje przymierze z nimi: Duch Mój, który spoczywa na tobie, i słowa Moje, które włożyłem w twoje usta, nie odejdą z twoich ust, ani z ust twoich potomków, ani z ust potomków twoich potomków” – mówi PAN – „od teraz i na wieki”. „Słowa moje” obejmują każde pojedyncze słowo, które składa się na całość, i mają być dostępne „od teraz i na wieki”, co obejmuje wszystkie pokolenia pośrednie. Księga Objawienia 22,18-19 również kładzie nacisk na poszczególne słowa.

Twierdząc, że powyższe odniesienia można rozsądnie rozumieć jako stanowiące deklarację, że Suwerenny Stwórca zamierza, aby Jego pisemne Objawienie było dostępne dla wszystkich pokoleń aż do końca świata – Jego troska rozciąga się na poszczególne słowa, a nawet litery (Mt 5,18)! Ponieważ jednak nie podał On żadnych wskazówek, w jaki sposób zamierza to osiągnąć, musimy wywnioskować odpowiedź, analizując to, co uczynił. Zacznę od Nowego Testamentu. Przechodzę do przedstawienia dowodów.

Autografy

Kiedy mówię o boskim zachowaniu Tekstu Nowego Testamentu, odnoszę się do jego dokładnej treści w oryginalnych dokumentach, Autografach. Kiedy mówię o zachowaniu, zakładam boskie natchnienie, są one logicznie współzależne. Po co Bóg miałby natchnąć pisemne objawienie, gdyby nie zamierzał go zachować? Po co Bóg miałby zachowywać pisma, których nie natchnął? Uważam, że zachowanie Tekstu Nowego Testamentu jest być może najsilniejszym argumentem przemawiającym za jego natchnionym charakterem. To samo dotyczy precyzyjnego doboru ksiąg, które składają się na Kanon Nowego Testamentu. Ponieważ uważam, że Ewangelia Mateusza była pierwszą księgą Nowego Testamentu, która została udostępniona publicznie („opublikowana”), zacznę od niej.

³⁸Łukasz 4,4 jest dokładnie analogiczny, gdzie mniej niż pół procenta zachowanych greckich rękopisów, o obiektywnie gorszej jakości, pomija słowa „ale każdym słowem Bożym” (co niestety powtarzają NIV [New International Version, przyp. tłum.], NASB [New American Standard Bible, przyp. tłum.], LB [The Living Bible, przyp. tłum.], TEV [Today's English Version, przyp. tłum.] itp.). [Polskie przekłady, które pomijają ten zwrot to np. TYSIĄCL.WYD5, BRYTYJKA, WARSZ.PRASKA, EIB.BIBLIA.2016.LIT, przyp. tłum.]

Kiedy Mateusz „opublikował” swoją Ewangelię w 38 roku n.e.³⁹, produkcja książek w Imperium Rzymskim była powszechna, ale nie istniało coś takiego jak „prawa autorskie”. Gdy tylko książka trafiała do obiegu, stawała się „domeną publiczną” i każdy mógł z niej korzystać oraz wprowadzać w niej zmiany. Jeśli więc Duch Święty chciał chronić dzieła, które natchnął, przed swobodną edycją, co mógł zrobić? Sugeruję, że najbardziej oczywistym sposobem byłoby „opublikowanie” tych dzieł w formie wielu egzemplarzy. Dzisiaj pierwszy nakład książki wynosi zazwyczaj tysiące egzemplarzy, ale w tamtych czasach każdy egzemplarz musiał być napisany ręcznie (rękopis).

Książka wielkości Ewangelii Mateusza wymagałaby znacznego nakładu czasu i wysiłku, a także papirusu i atramentu. Wierzę, że pisma Nowego Testamentu od początku były przygotowywane w formie książkowej (a nie zwojów), a wykorzystanym materiałem był prawdopodobnie papirus.⁴⁰ Jednakże papirus nie wytrzymuje częstego używania, a do roku 38 było wiele chrześcijańskich zborów na samym na terytorium żydowskim, nie wspominając o innych miejscach. Jeśli Duch Święty zamierzał, aby pisma Nowego Testamentu miały szeroki obieg, co wydaje się oczywiste, konieczne byłoby zacząć od wielu egzemplarzy.

Jeden egzemplarz Ewangelii Mateusza rozpadłby się, zanim dotarłby do dwudziestego zboru (gdyby był na papirusie).

Ale dlaczego nalegam na papirus zamiast pergaminu? Cóż, pojedynczy egzemplarz Ewangelii Mateusza wymagałby około piętnastu owiec lub kóz, zatem kto mógłby sobie pozwolić na wiele kopii? Niemniej jednak, oryginalny egzemplarz mógł rzeczywiście zostać wykonany na pergaminie z dwóch powodów:

³⁹Kolofony [kolofon (stgr. *κολοφών* *kolophōn* „szczyt, wierzchołek, zwieńczenie pracy”) – formuła umieszczona na końcu średniowiecznej książki rękopiśmiennej, zawierająca tytuł dzieła, datację, imię pisarza itp. <https://pl.wikipedia.org/wiki/Kolofon> przyp. tłum.] w 50% rękopisów, włącznie z „Rodziną 35” [Nowy Testament Rodzina 35 [ang. Family 35 NT, przyp. tłum.] – wersja Nowego Testamentu, która została przetłumaczona przez Wilbura N. Pickeringa, według którego angielskie wydanie tej Biblii zawiera dokładnie oryginalne sformułowania. Pickering porównał setki znanych greckich rękopisów NT, aby określić jedyną linię transmisji, która ma wykazalny archetyp dla każdej księgi NT. Wersja ta została przetłumaczona na język angielski, chiński, filipiński, portugalski i hiszpański. <https://www.family35nt.org> przyp. tłum.], podają, że Ewangelia Mateusza została „opublikowana” osiem lat po wniebowstąpieniu Chrystusa. Ponieważ Jezus wstąpił do nieba w 30 r. n.e., Ewangelia Mateusza została wydana w 38 r. Kolofony podają, że Ewangelia Marka została opublikowana dwa lata później (40 r.), a Ewangelia Łukasza kolejne pięć lat później (45 r.), a Ewangelia Jana w 62 r.

⁴⁰„Przynieś księgi, zwłaszcza pergaminy” (2 List do Tymoteusza 4,13). Możemy z tego wynioskować, że pergamin był już w użyciu, ale „księgi” były prawdopodobnie na papirusie, w przeciwnym wypadku, po co ten kontrast?

- jeśli oryginalny egzemplarz miał być przechowywany, w celu kontroli jakości, powinien być wykonany na trwałym materiale
- jeśli wiele kopii oryginalnego egzemplarza miało zostać sporządzonych przed udostępnieniem publicznie, oryginalny egzemplarz na papirusie mógłby nie przetrwać

Pomysł wydania książki w wielu egzemplarzach można wywnioskować z Listów. 2 List do Koryntian został napisany do „kościół Bożego, który jest w Koryncie, wraz ze wszystkimi świętymi, którzy są w całej Achai” (werset 1). Ile zborów było „w całej Achai”? Czy Paweł myślał o wielu egzemplarzach? 1 List do Koryntian był zaadresowany do „wszystkich tych, wszędzie, którzy wzywają imienia naszego Pana Jezusa Chrystusa” (werset 2). Teraz, ile egzemplarzy byłoby **do tego** potrzebnych? List do Galacjan został napisany do „kościół w Galacji” (werset 2). Czy jeden egzemplarz mógłby trafić do nich wszystkich?

Rozważ przypadek pierwszego listu Piotra: jest on zaadresowany do wiernych w „Ponto, Galacji, Kapadocji, Azji i Bitynii” (werset 1). Zatem, na jakiej podstawie Piotr (apostoł obrzezanych, Galacjan 2,8) mógł pisać do ludzi w tych miejscach? Prawdopodobnie wielu starszych przywódców było z Piotrem w dniu Pięćdziesiątnicy i osiadło podczas jego posługi, dopóki prześladowania pod wodzą Saula nie zmusiły ich do powrotu do domu, przypuszczalnie (Dz 8,4). Zwróć uwagę, że lista miejsc w Dziejach Apostolskich 2,9-11 obejmuje następujące miejsca w Azji Mniejszej: Azja, Kapadocja, Pamfylia, Frygia i Pont. Trzy z tych pięciu miejsc znajdują się na liście Piotra i nie musimy zakładać, że jego lista była kompletna, tak samo, jak lista w Dziejach Apostolskich 2,9-11 prawdopodobnie nie jest kompletna.

Czy kiedykolwiek spojrzaleś na mapę, aby zobaczyć położenie pięciu prowincji Piotra? Zasadniczo obejmują one całą Azję Mniejszą (dzisiejszą Turcję)! Wydaje się, że termin „Azja” był używany w różny sposób. W Dziejach Apostolskich 27,2 Azja obejmuje Cylicję i Pamfilię (werset 5). Uwielbiony Chrystus umieścił siedem kościołów w Azji (Objawienie 1,4). W Dziejach Apostolskich 16,6 termin ten wydaje się odnosić do bardziej ograniczonego obszaru, który, jednakże, prawdopodobnie obejmował Efez, do którego Paweł powrócił później. Prokonsularna Azja⁴¹ obejmowała Mysję i Frygię. Ile więc mogło być wszystkich zborów w Azji Mniejszej? I jak pojedynczy egzemplarz mógł trafić do wszystkich z nich? Jeżeli list był napisany na papirusie

⁴¹Azja Prokonsularna (prowincja w Imperium Rzymskim) - region Azji Mniejszej, rządzony przez prokonsulów w czasach Cesarstwa Rzymskiego. Obszar ten był istotny dla społeczności chrześcijańskiej, szczególnie w okresie wczesnego chrześcijaństwa, ponieważ charakteryzowały się tam znaczące interakcje między miejscowymi wyznawcami. [przyp. tłum.]

<https://www.diki.pl/slownik-angielskiego?q=Proconsular+Asia>
<https://www.wisdomlib.org/christianity/concept/proconsular-asia>

(co wydaje się prawdopodobne – tańszy, łatwiej dostępny), rozpadłby się po dotarciu do dwudziestego zboru, jeśli nie wcześniej (papierus nie wytrzymuje tak dużego obciążenia).

Założmy teraz, dla celów dyskusji, że Piotr wysłał pięć kopii swojego listu, po jednej do każdej prowincji. Jakie implikacje miałyby to dla przekazywania tego Tekstu? Oznacza to, że zwielokrotniasz proces i postęp przekazywania pięciokrotnie! Oznacza to, że masz początki „tekstu większościowego” już na bardzo wczesnym etapie. Oznacza to, że podstawowa integralność tekstu byłaby zagwarantowana (tym bardziej, jeśli Bóg nadzorował ten proces). Gdyby Piotr wysłał więcej niż pięć kopii, tym lepiej. A co z Jakubem, ile kopii potrzeba, aby dotrzeć do „dwunastu plemion, które są w rozproszeniu” (werset 1)? (Czy samo określenie „rozproszenie” nie sugeruje, że byli oni szeroko rozsiani? A co, jeśli „dwanaście plemion” jest dosłowne?) Drugi list Piotra nie wymienia pięciu prowincji, ale 3,1 wydaje się wskazywać, że celował on w ten sam obszar.

Aby zobaczyć, że nie wyciągnąłem pomysłu wielu kopii z powietrza, rozważmy 2 List Piotra 1,12-15. Wersety 12 i 13 odnoszą się do powtarzających się przypomnień, podczas gdy wciąż przebywa on w swoim „namiocie”, co byłoby jego własną, bieżącą działalnością, dlatego więc w wersecie 15 pojawia się słowo „ponadto”? W NKJV⁴² werset 15 brzmi: „Ponadto będę uważał, żeby zapewnić, że zawsze macie przypomnienie o tych rzeczach po mojej śmierci”. Cóż, jak możesz „zapewnić”, że ktoś będzie „zawsze miał przypomnienie” o czymś? Wydaje mi się oczywiste, że to coś musi zostać zapisane, przypomnienie musi mieć formę pisemną, aby było gwarantowane. Jakie są więc intencje Piotra? Określa on „przypomnienie tych rzeczy”, więc czym są „te rzeczy”? Są to ewidentnie sprawy, które omówi w tym liście. Musi jednak odnosić się do czegoś więcej niż tylko wstępnego konspektu listu (w przeciwnym razie werset staje się

⁴²NKJV - Biblia, przekład New King James Version. [przyp. tłum.]

bezsensowny) – stąd wiele kopii.⁴³

Jeśli Piotr napisał swój drugi list pod natchnieniem Bożym, to werset 1,15 jest natchniony, a w takim razie pomysł wielokrotnego kopiowania przyszedł od Boga. Byłoby to skutecznym sposobem zachowania Tekstu i zagwarantowania jego integralności przez lata przekazywania. Kościoły w Azji Mniejszej mogły zawsze sprawdzać między sobą, ilekroć pojawiała się wątpliwość lub była taka potrzeba. Jeśli to był pomysł Boga, aby mały list został „opublikowany” w formie wielu kopii, to o ileż bardziej, większe księgi. Oczywiście Bóg wiedział, co robi, więc praktyka ta rozpoczęłaby się już od pierwszej księgi Nowego Testamentu, Ewangelii Mateusza.⁴⁴

Jeśli nie pierwsza księga, to może ostatnia? Rozważ Księgę Objawienia 1,10-11. „Byłem w duchu w dzień Pański i usłyszałem za sobą głos, głośny jak trąba, mówiący: «Napisz, co widzisz, w księdze i wyślij ją do siedmiu kościołów: do Efezu, do Smyrny, do Pergamonu, do Tiatyr, do Sardes, do Filadelfii i do Laodycei»”. Zwróć uwagę, że ma on zapisać co widzi, a nie to, co jedynie słyszy (siedem listów zostało mu podyktowanych, nie „widział” ich). Ma wysłać to, co zapisze, do siedmiu kościołów, a oczywistym sposobem na to byłoby wysłanie oddzielnej kopii do każdego kościoła. W takim przypadku Księga Objawienia została „opublikowana” w co najmniej siedmiu

⁴³To dr Mike Loehrer, pastor z Kalifornii, zwrócił moją uwagę na 2 List Piotra 1,12-15 i sprawił, że zacząłem się nad tym zastanawiać. W odniesieniu do wersetu 15 napisał mi następujące słowa: „Czy wybór słowa *mneme* [*mnēme* (μνήμη) — greckie słowo oznaczające pamięć lub wspomnienie, przyp. tłum.] wraz z *poieo* [*poieō* (ποίηω) — tworzyć, czynić, wytwarzać, od tego pochodzi np. słowo poezja (*poiēsis*), przyp. tłum.] w stronie medialnej [strona medialna (ang. middle voice) w grece oznacza działanie, które podmiot wykonuje dla siebie lub z którego sam korzysta (pomiedzy czynnością aktywną a bierną), przyp. tłum.] może oznaczać zapewnienie sposobu, aby zawsze móc weryfikować pamięć? W tamtych czasach większość ludzi nie mogła sobie pozwolić na własny egzemplarz pism, a kościół bez wątpienia stał by się magazynem autografów tak czy inaczej. W tamtych czasach standardowym sposobem pozyskiwania Pisma było zapamiętywanie go w trakcie słuchania, podczas publicznego czytania. Posiadanie wielu autografów w wielu różnych miejscach z pewnością zapewniałoby sposób na weryfikację pamięci. Nawet gdyby przywódcy kościoła lub synagogi zostali uwięzieni, a ich autografy skonfiskowane lub zniszczone, mogliby być spokojni, że będą mogli znaleźć inny autograf, aby zweryfikować swoją pamięć o tym, jak dany werset lub fragment został faktycznie napisany”. Pomysł weryfikowania pamięci jest również interesujący, co sugestywny. Użycie przez Piotra słowa *μνήμη* [*mnēme*, pamięć przyp. tłum.], zasadniczo zwrotnego, wraz z *ποίηω* [*poieō*, tworzyć, przyp. tłum.] w stronie medialnej, sprawia, że sugestia Mike’a wydaje mi się rozsądna. Jest to zgodne z wieloma kopiami. Ireneusz zastanawiał się nad wersem 15 i wysunął sugestię, że Piotr zamierzał dostarczyć kopie Ewangelii Marka do tych regionów. Ewidencja idea wielu kopii nie była mu obca. A co z innymi księgami?

⁴⁴Niezależnie od idei „publikowania” poprzez wiele kopii, rozważ, co by się stało, gdyby zbór otrzymał kopię 1 Listu Piotra, Listu Jakuba lub któregośkolwiek z Listów Pawła, wraz z instrukcją, że musi go przekazać dalej. Gdybyś był jednym z przywódców tego zboru, co byś zrobił? Ja z pewnością sporządziłbym kopię do zachowania dla nas. Ty nie? Chodzi o to, że gdy tylko natchniona księga zaczęła krążyć, od razu rozpoczęła się proliferacja kopii. A to oznacza, że „tekst większościowy” również powstał od razu!

egzemplarzach (być może zachował jeden egzemplarz dla siebie).

Pomysł jest tak dobry, że stał się normą, tym bardziej, jeśli był to boski nakaz. Wierzę, że wszystkie księgi Nowego Testamentu zostały wydane w formie wielu kopii, z wyjątkiem listów adresowanych do konkretnych osób. (Ponieważ Ewangelia Łukasza i Dzieje Apostolskie są adresowane do konkretnej osoby, również mogły zacząć jako pojedyncze egzemplarze, chyba że Teofil był „dobroczyńcą”, który finansował wiele egzemplarzy. Ewangelia Łukasza i Dzieje Apostolskie są dwiema najdłuższymi księgami Nowego Testamentu, a ich wielokrotne kopiowanie wymagałoby znacznych nakładów finansowych). Raz jeszcze powtarzam, że pomysł ten jest tak dobry, że nie zdziwiłbym się, gdyby po jego przyjęciu kościoły zaczęły tworzyć wiele kopii innych pism, które uważały za natchnione, takich jak listy do poszczególnych osób. „Tekst większościowy” byłby dobrze ugruntowany w całym regionie Morza Egejskiego (Grecja i Azja Mniejsza) już w I wieku. „Serce Kościoła” (używając sformułowania K. Alanda) po prostu kontynuowało używanie i kopiowanie tej formy tekstu – stąd ogromna liczba bizantyjskich manuskryptów, które dotarły do nas.

Wczesne Rozpoznanie ⁴⁵

Krytycy naturalistyczni lubią zakładać, że pisma Nowego Testamentu nie były uznawane za Pismo Święte, kiedy pojawiły się po raz pierwszy, i dlatego, w wyniku niedbałości przy przepisywaniu, tekst został pomieszany, a oryginalne sformułowania „zagubione” (w tym sensie, że nikt nie wiedział na pewno, jakie one były) już na samym początku. Zatem Colwell powiedział: „Większość obecnie drukowanych instrukcji i podręczników (w tym mój!) powie ci, że te różnice były owocem niedbałego traktowania, które było możliwe, ponieważ księgi Nowego Testamentu nie osiągnęły jeszcze silnej pozycji jako «Biblia».”⁴⁶ A Hort powiedział:

Czystość tekstu, o ile można to oceniać na podstawie zachowanej literatury, nie wzbudzała prawie żadnego zainteresowania. Nie ma dowodów na to, by generalnie przywiązywano wagę, aby wybierać egzemplarze do przepisywania, które najbardziej pretendowały do miana autentycznych, jeśli rzeczywiście dysponowano niezbędną

⁴⁵Od tego momentu, ta Część I stanowi w zasadzie reprodukcję (z kilkoma upiększeniami) większości Rozdziału 5 mojej książki „The Identity of the New Testament Text IV” („Tożsamość Tekstu Nowego Testamentu IV”), dostępnej na Amazon.com, a także na mojej stronie internetowej, www.prunch.org.

⁴⁶Colwell, „Jaki jest najlepszy Nowy Testament?” [ang. „What is the Best New Testament?”, przyp. tłum.], s. 53. (Później zmienił zdanie.)

wiedzą i umiejętnościami.⁴⁷

Okres apostołski

Jest jasne, że przynajmniej apostoł Paweł uważał swoje pisma za posiadające boski autorytet, możemy zacząć od Listu do Rzymian 16,24-25. „A teraz do Tego, który ma moc utwierdzić was zgodnie z moją Ewangelią i proklamacją Jezusa Chrystusa, zgodnie z objawieniem tajemnicy trzymanej w utajeniu przez długie wieki, ale **teraz** ujawnionej i uczynionej znaną przez Pisma prorockie, zgodnie z nakazem wiecznego Boga, w celu posłuszeństwa wiary pośród wszystkich narodów etnicznych.”⁴⁸ Paweł oświadcza, że **teraz**, w jego czasach, objawienie działa się „przez Pisma prorockie, zgodnie z nakazem wiecznego Boga”, a te Pisma obejmowały Ewangelię, którą on, Paweł, zwiastował, oraz „proklamację Jezusa Chrystusa” (odniesienie do czterech Ewangelii, jak można przypuszczać). Celem było nawrócenie we wszystkich narodach etnicznych, tylko Słowo Boże mogło to osiągnąć. Aby dotrzeć do wszystkich narodów, Słowo to musiało zostać przetłumaczone na ich języki, a „nakaz wiecznego Boga” obejmuje dystrybucję na całym świecie!

Teraz rozważ 1 List do Koryntian 2,13 „które to rzeczy i my objaśniamy, nie słowami nauczonymi przez ludzką mądrość, ale tymi, których nauczył Duch Święty”. Paweł jasno deklaruje, że otrzymał instrukcję od Ducha Świętego. A teraz 1 List do Koryntian 14,37: „Jeśli ktokolwiek myśli, że jest prorokiem lub duchowym, niech przyzna, że rzeczy, które do was piszę, są nakazami Pana”. Czy Paweł był pod wpływem swojego ego, czy był świadomy, że pisze pod natchnieniem? Ponieważ mówi coś podobnego w wielu swoich listach, jasne jest, że wierzył, iż pisze Pismo Święte. Podobnie jak w Liście do Galacjan 1,11-12. „Teraz chcę, abyście wiedzieli, bracia, że Ewangelia, głoszona przeze mnie, nie jest według człowieka, ponieważ nie otrzymałem jej od żadnego człowieka, ani nie nauczono mnie jej, raczej przyszła ona poprzez objawienie od Chrystusa”. Proste znaczenie tych wersów jest takie, że Paweł twierdzi, iż otrzymał objawienie i że otrzymał je bezpośrednio od uwielbionego Chrystusa!

List do Efezjan 3,5: „która w różnych pokoleniach nie była uczyniona znaną synom ludzkim, jak **teraz** została ujawniona przez Ducha

⁴⁷B.F. Westcott i F.J.A. Hort, „The New Testament in the Original Greek” (2 tomy; Londyn: Macmillan and Co., 1881) [grecki tekst Nowego Testamentu opracowany przez Brooke’a Westcotta i Fentona Horta opublikowany w 1881 roku, przyp. tłum.], II „Wstęp” [ang. „Introduction”, przyp. tłum.], str. 9. Patrz str. 7. Jasne jest, że Hort uważał „zachowaną literaturę” za reprezentatywną dla obrazu tekstowego we wczesnych wiekach. Ta nieuzasadniona i myląca koncepcja nadal stanowi ważny czynnik w myśleniu niektórych współczesnych uczonych.

⁴⁸Według 95% greckich manuskryptów, prawidłowa pozycja fragmentu 16,24-26 to 14,24-26, przy czym sformułowanie pozostaje dokładnie takie samo.

Jego świętym apostołom i prorokom”. Paweł oświadcza, że Duch Święty dał Objawienie różnym ludziom. Apostoł, po otrzymaniu objawienia, funkcjonowałby również jako prorok, ale ludzie tacy jak Marek i Łukasz byli prorokami, nie będąc apostołami. List do Kolosan 1,25-26: „Kościół, którego stałem się sługą zgodnie z zarządzaniem od Boga, które mi zostało dane wobec was, aby **dokończyć** Słowo Boże, tajemnicę, która była ukryta od przeszłych wieków i pokoleń, ale **teraz** została ujawniona Jego świętym”. Normalnym i głównym znaczeniem greckiego czasownika tutaj, πληρωω, jest dokładnie „dokończyć”, a nie „spełnić” lub coś podobnego. Dlaczego odrzucać normalne znaczenie? Paweł oświadcza, że Bóg zlecił mu napisanie Pisma Świętego! W rzeczywistości, Bóg spowodował włączenie czterestu jego listów do kanonu Nowego Testamentu.

1 List do Tesaloniczan 2,13: „gdy otrzymaliście od nas ustne Słowo Boże, powitaliście je nie jako słowo ludzi, ale jako to, czym faktycznie jest, Słowem Bożym”. Paweł odnosi się do mówienia lub stosowania Słowa, podkreślając jego boskie pochodzenie. 2 List do Tesaloniczan 2,15 również zajmuje się kwestią autorytetu Słowa Bożego, czy to mówionego, czy pisanego.

Jest oczywiste, że Paweł oczekiwał, iż jego pisma dotrą do szerszego grona odbiorców niż tylko konkretny, zaadresowany kościół. W rzeczywistości w Liście do Galacjan 1,2 zwraca się on do „kościół w Galacji”, nie wspominając już o 2 Liście do Koryntian 1,1: „wszyscy święci w Achai” oraz 1 Liście do Koryntian 1,2: „wszyscy, którzy w każdym miejscu”! W rzeczywistości, jak już sugerowałem, prawdopodobne jest, że Paweł wysłał wiele kopii swoich listów.

Jan również wyraża się dość jasno – Księga Objawienia 1,1-2. „Objawienie Jezusa Chrystusa, które Bóg Mu dał, aby pokazać Jego niewolnikom – rzeczy, które muszą się wkrótce wydarzyć. I zakomunikował On to, wysyłając to przez Swojego anioła do Swojego niewolnika Jana, który dał świadectwo słowu Bożemu, nawet świadectwu Jezusa Chrystusa – rzeczom, które On (Jezus) widział, zarówno tym, które są, jak i tym, które muszą się wydarzyć po nich”. Tak zaczyna się ta księga, a oto jak się kończy, 22,20: „On, który świadczy o tych rzeczach mówi: «Tak, nadchodzę prędko!» O tak!! Przyjdź, Suwerenny Jezu!” Innymi słowy, cała księga jest tym, co uwielbony Chrystus świadczy, co objawia – jako naoczny świadek!! Tak więc cała księga jest natchniona.

Tak samo jasno wyraża się Piotr. W 1 Liście Piotra 1,12 mówi on w odniesieniu do proroków Starego Testamentu: „Zostało im objawione, że nie usługiwali tych rzeczy dla samych siebie, ale dla was, które to rzeczy zostały wam teraz ogłoszone przez tych, którzy głosili wam ewangelię, wraz z Duchem Świętym zesłanym z nieba”. Piotr oświadcza, że różne osoby, z pewnością włącznie z nim

samym, głosiły Ewangelię w towarzystwie Ducha Świętego. 1 List Piotra 1,23-25 „będąc ponownie zrodzeni nie z nasienia ulegającego zepsuciu, lecz niezniszczalnego, przez żywe Słowo Boże, które pozostaje ważne na zawsze. Albowiem: «Wszelkie ciało jest jak trawa, a wszelka chwała człowieka jak kwiat trawy. Trawa usycha, a jej kwiat odpada, ale słowo Pana trwa na zawsze». To jest właśnie dobre słowo, które wam zostało głoszone” (zacytował Izajasza 40,6-8). Zostali oni odnowieni za pomocą Ewangelii Jezusa Chrystusa, i to znajduje się w Nowym Testamencie. Piotr stawia materiały Nowego Testamentu na tym samym poziomie co Stary Testament – jest to Słowo Boże, które trwa na zawsze. Kiedy Piotr pisał, przynajmniej Mateusz i Marek byli już w obiegu, a może także Łukasz. 2 List Piotra 3,2 oznacza to samo. Zarówno Paweł, jak i Piotr oświadczają, że wiele osób pisało Pismo Święte w ich czasach.

Przyjmuję, że w 1,3 Łukasz również stwierdza boskie natchnienie, oto pierwsze cztery wersety:

Biorąc pod uwagę, że wielu podjęło się uporządkowania opowieści dotyczących tych rzeczy, które naprawdę miały miejsce pośród nas,⁴⁹ tak jak ci, którzy stali się naocznymi świadkami, od początku, i słudzy Słowa dostarczyli nam je,⁵⁰ mnie również się to wydawało dobre, najdoskonalszy Teofilu, po starannym zapoznaniu się ze wszystkim z **Góry**, napisać do ciebie dokładnie i po kolei,⁵¹ abyś mógł **poznać** pewność tych rzeczy, o których zostałeś pouczony.⁵²

Jak można zauważyć, przetłumaczyłem „wszystko z góry”, zamiast „wszystko od początku”. Normalne znaczenie greckiego słowa tutaj, αὐθεν, to dokładnie „z góry” i nie widzę powodu, aby odrzucać to znaczenie. Tym bardziej, że w poprzednim wersecie użył już normalnego wyrażenia, ἀπ ἀρχῆς, które oznacza „od początku”. Przyjmuję, że Łukasz deklaruje natchnienie boskie, wprost.

Teraz rozważę kilka wersetów, w których jeden apostoł rozpoznaje, że inny pisze Pismo Święte. Zacznę od 1 Listu do Tymoteusza 5,18. „Albowiem Pismo Święte mówi: «Nie będziesz zakładał kagańca wołowi, gdy młóci zboże» i «Robotnik jest godzien swojej zapłaty»”.

⁴⁹Po namyśle wydaje się oczywiste, że każdy, kto umiał pisać, prawdopodobnie zanotowałby najważniejsze punkty o Jezusie, ale Łukasz potwierdza, że było „wielu”, którzy próbowali dokonać relacji na poważnie. Takie zapisy mogły dostarczyć materiału, przypuszczalnie faktograficznego, do fałszywych „ulepszeń” dodanych do czterech natchnionych relacji w pierwszych dziesięcioleciach kopiowania.

⁵⁰Łukasz obstaje, że jego informacje pochodzą od odpowiedzialnych naocznych świadków, którzy byli tam przez cały czas.

⁵¹W rzeczywistości, z kilkoma wyjątkami, narracja Łukasza przebiega w porządku chronologicznym, a jako lekarz bez wątplenia cenił on precyzję.

⁵²Biorąc pod uwagę deklarowany przez Łukasza cel napisania tej księgi, jego relacja musi być zgodna z prawdą historyczną. Zwróć uwagę, że Teofil otrzymał już jakieś instrukcje.

Część dotycząca wołu jest cytatem z Księgi Powtórzonego Prawa 25,4: zdecydowanie Pismo Święte, ale część dotycząca robotnika jest cytatem z Ewangelii Łukasza 10,7! No, to jest bardzo pouczające. Paweł, były faryzeusz, zapewne przypisywał najwyższy poziom natchnienia pięciu księgom Prawa, więc spodziewamy się, że nazwie Księgę Powtórzonego Prawa Pismem Świętym. Jednak to, że postawił Łukasza na równi z Mojżeszem, jest trochę niesamowite. Chociaż między „opublikowaniem” Łukasza a napisaniem 1 Listu do Tymoteusza, mogło minąć prawie piętnaście lat, Łukasz został uznany i ogłoszony przez autorytet apostolski za Pismo Święte niedługo po tym, jak trafił do druku, że tak powiem. Dla człowieka, który kiedyś był surowym Faryzeuszem, postawienie Łukasza (wciąż żyjącego) na tym samym poziomie z Mojżeszem jest zdumiewające, wymagałoby to kierownictwa Ducha Świętego. Rzeczywiście, jeśli Paweł napisał ten list pod natchnieniem Ducha Świętego, jak wierzę, to Sam Bóg deklaruje Ewangelię Łukasza Pismem Świętym!

W 2 Liście Piotra 3,15-16 Piotr stawia Listy Pawła na równi z „innymi Pismami”. Chociaż niektóre z nich były dostępne już prawdopodobnie od piętnastu lat, atrament na innych ledwie zdążył wyschnąć, a być może 2 List do Tymoteusza nie został jeszcze napisany, kiedy Piotr pisał. Pisma Pawła zostały rozpoznane i ogłoszone przez autorytet apostolski jako Pismo Święte, gdy tylko się pojawiły.

1 List do Koryntian 15,4 brzmi następująco: „i że został On pogrzebany, i że został On podniesiony trzeciego dnia zgodnie z Pismami”. „z Pismami” odnosi się tu prawdopodobnie do Ewangelii, ponieważ „trzeciego dnia” **nie znajduje się w Starym Testamencie**. Załapałeś? Ponieważ zwrot „trzeciego dnia” nie istnieje w Starym Testamencie, odniesienie to przypuszczalnie dotyczy Ewangelii.

W Ewangelii Jana 2,22 przetłumaczyłbym, „więc uwierzyli Pismu, nawet słowu, które wypowiedział Jezus” – to, co Jezus powiedział w Ewangelii Jana 2,19, krążyło już jako „Pismo” w Ewangelii Mateusza 26,61 i 27,40 (kiedy Jan pisał, w 62 r. n.e.).

Klemens I, którego pierwszy list do Koryntian datuje się zazwyczaj na około 96 r. n.e., intensywnie korzystał z Pisma Świętego, odwołując się do jego autorytetu i wykorzystywał materiały Nowego Testamentu równolegle z materiałami Starego Testamentu. Klemens cytował Psalm 118,18 i List do Hebrajczyków 12,6 równolegle, jako „święte

słowo” (56,3-4).⁵³ Przypisuje 1 List do Koryntian „błogosławionemu apostołowi Pawłowi” i mówi o tym: „z prawdziwym natchnieniem napisał do was” (47,1-3). Wyraźnie cytuje List do Hebrajczyków, 1 List do Koryntian i List do Rzymian, a być może także Ewangelię Mateusza, Dzieje Apostolskie, List do Tytusa, List Jakuba i 1 List Piotra. Oto biskup Rzymu, przed końcem pierwszego wieku, piszący oficjalny list do kościoła w Koryncie, w którym wybrane księgi Nowego Testamentu są uznawane i ogłaszane przez zwierzchnictwo biskupie za Pismo Święte, w tym List do Hebrajczyków (i obejmujących co najmniej pięciu różnych autorów).

List Barnaby, różnie datowany na lata 70-135 n.e., mówi w 4,14: „bądźmy ostrożni, aby nie, jak jest napisane, to powinno być z nami znalezione, że «wielu jest powołanych, lecz niewielu wybranych»”. Wydaje się, że jest to odniesienie do Ewangelii Mateusza 22,14 (lub 20,16), a wyrażenie „jak jest napisane” można uczciwie przyjąć jako termin techniczny odnoszący się do Pisma Świętego. W wersecie 5,9 znajduje się cytat z Ewangelii Mateusza 9,13 (lub Ewangelii Marka 2,17 lub Ewangelii Łukasza 5,32). W 13,7 znajduje się luźny cytat z Listu do Rzymian 4,11-12, którego słowa zostały przypisane Bogu. Podobnie w 15,4 znajdujemy: „Zwróćcie uwagę, dzieci, co oznacza «skończył w sześć dni». To oznacza to: że Pan zakończy wszystko w sześć tysięcy lat, ponieważ dzień u Niego oznacza tysiąc lat. A On Sam jest moim świadkiem, mówiąc: «Oto dzień Pański będzie jak tysiąc lat»”.⁵⁴

Autor, kimkolwiek był, wyraźnie przypisuje boskie autorstwo temu cytatomu, który wydaje się pochodzić z 2 Listu Piotra 3,8.⁵⁵ Innymi słowy, 2 List Piotra jest tutaj uznawany za Pismo Święte, jak również Ewangelię Mateusza i List do Rzymian. List Barnaby zawiera również możliwe aluzje do 1 i 2 Listu do Koryntian, Listu do Efezjan, Listu

⁵³Zdaje sobie sprawę, że mogła to być Księga Przysłów 3,12 (LXX), a nie List do Hebrajczyków 12,6. Klemens wielokrotnie cytuje z obu ksiąg w całym liście, więc pod tym względem są one równorzędnymi kandydatami. Jednak list Klemensa zgadza się dosłownie z Listem do Hebrajczyków, podczas gdy Księga Przysłów (LXX) różni się jednym ważnym słowem. Co więcej, głównym przesłaniem rozdziału 56 Listu Klemensa jest to, że napomnienie należy przyjmować łagodnie i jak od Pana, co jest również przesłaniem Listu do Hebrajczyków 12,3-11. Ponieważ Klemens ewidentnie miał przed sobą obie księgi (w następnym rozdziale cytuje dziewięć następujących po sobie wersów z Księgi Przysłów 1,23-31), dosłowna zgodność z Listem do Hebrajczyków jest znamienna. Jeśli celowo wybrał sformułowanie z Listu do Hebrajczyków zamiast z Księgi Przysłów, co może to sugerować o ich randze?

⁵⁴Skorzystałem z tłumaczenia Francisa Glimma zawartego w książce *The Apostolic Fathers* (Nowy Jork: Cima Publishing Co., Inc., 1947), należącej do serii *The Fathers of the Church*, red. Ludwig Schopp.

⁵⁵J.V. Bartlett mówi o formułach cytatów używanych w Liście Barnaby do wprowadzenia cytatów z Pisma Świętego: „ogólnym rezultatem jest absolutna doktryna natchnienia”, ale nie jest skłonny rozważać, że użyto 2 Listu Piotra. *Oxford Society of Historical Research, The New Testament in the Apostolic Fathers* (Oxford: Clarendon Press, 1905), str. 2, 15.

do Kolosan, 1 i 2 Listu do Tymoteusza, Listu do Tytusa, Listu do Hebrajczyków i 1 Listu Piotra.

Drugi wiek

Siedem listów Ignacego (ok. 110 r. n.e.) zawierają prawdopodobne aluzje do Ewangelii Mateusza, Ewangelii Jana, Listu do Rzymian, 1 Listu do Koryntian i Listu do Efezjan (w swoim własnym liście do Efezjan Ignacy mówi, że są one wspomniane we „wszystkich listach Pawła” – trochę hiperbola, ale był on wyraźnie świadomy korpusu Pawłowego⁵⁶) oraz możliwe aluzje do Ewangelii Łukasza, Dziejów Apostolskich, Listu do Galacjan, Listu do Filipian, Listu do Kolosan, 1 Listu do Tesaloniczan, 1 i 2 Listu do Tymoteusza oraz Listu do Tytusa, ale bardzo niewiele z nich to wyraźne cytaty, a nawet one nie są jako takie zidentyfikowane.

Z drugiej strony, Polikarp, pisząc do kościoła w Filipi (ok. 115 r. n.e.), snuje niemal nieprzerwaną serię wyraźnych cytatów i aluzji do pism Nowego Testamentu. Jego intensywne wykorzystanie Pisma Świętego przypomina Klemensa I, jednakże, Klemens korzystał głównie ze Starego Testamentu, podczas gdy Polikarp używał głównie Nowego. Istnieje może pięćdziesiąt wyraźnych cytatów wziętych z Ewangelii Mateusza, Ewangelii Łukasza, Dziejów Apostolskich, Listu do Rzymian, 1 i 2 Listu do Koryntian, Listu do Galacjan, Listu do Efezjan, Listu do Filipian, Listu do Kolosan, 1 i 2 Listu do Tesaloniczan, 1 i 2 Listu do Tymoteusza, 1 i 2 Listu Piotra oraz 1 Listu Jana, a także wiele aluzji, w tym do Ewangelii Marka, Listu do Hebrajczyków, Listu Jakuba oraz 2 i 3 Listu Jana. (Jedyny pisarz Nowego Testamentu, który nie został włączony, to Juda! Ale pamiętaj, że powyższe odnosi się do tylko jednego listu – jeśli Polikarp napisał inne listy, mógł również cytować Judę). **Zwróć uwagę, że idea „kanonu” Nowego Testamentu ewidentnie istniała już w 115 r. n.e., a „kanon” Polikarpa był dość podobny do naszego.**

Jego stosunek do pism Nowego Testamentu jasno wynika z 12,1: „Jestem pewien, że jesteście dobrze wyszkoleni w świętych Pismach,... A teraz, jak jest to powiedziane w tych Pismach: «Gniewajcie się, ale nie grzeszcie» i «Niech słońce nie zachodzi nad waszym gniewem». Błogosławiony ten, kto to pamięta”.⁵⁷ Obie części cytatu mogły pochodzić z Listu do Efezjan 4,26, ale ponieważ Polikarp podzielił go, w pierwszej połowie mógł odnosić się do Psalmu 4,5 (LXX). W obu przypadkach deklaruje, że List do Efezjan jest „świętym Pismem”. Dalszy wgląd w jego postawę można znaleźć w 3,1-2.

Bracia, piszę wam to dotyczące prawości, nie z własnej

⁵⁶Korpus Pawłowy (łac. *corpus Paulinum*) - zbiór listów przypisywanych apostołowi Pawłowi. [przyp. tłum.]

⁵⁷Francis Glimm, ponownie.

inicjatywy, ale dlatego, że wy pierwsi zaprosiliście mnie. Gdyż ani ja, ani nikt podobny do mnie, nie jest w stanie rywalizować z mądrością błogosławionego i chwalebego Pawła, który, kiedy żył wśród was, starannie i niezłomnie nauczał słowo prawdy twarzą w twarz ze swoimi współczesnymi, a kiedy był nieobecny, pisał do was listy. Dzięki uważnej lekturze jego listów będziecie mogli umocnić się w danej wam wierze, „która jest matką nas wszystkich”...⁵⁸

(To od osoby, która była być może najbardziej szanowanym biskupem w Azji Mniejszej w swoich czasach. Został zamęczony w 156 r. n.e.)

Tak zwany Drugi List Klemensa do Koryntian⁵⁹ datowany jest zazwyczaj na okres przed 150 r. n.e. i wydaje się wyraźnie cytować Ewangelię Mateusza, Ewangelię Marka, Ewangelię Łukasza, Dzieje Apostolskie, 1 List do Koryntian, List do Efezjan, 1 List do Tymoteusza, List do Hebrajczyków, List Jakuba i 1 List Piotra, z możliwymi aluzjami do 2 Listu Piotra, List Judy i Objawienie Jana. Po zacytowaniu i omówieniu fragmentu ze Starego Testamentu, autor mówi dalej w 2,4: „Inne Pismo mówi: «Nie przyszedłem wzywać sprawiedliwych, ale grzeszników»” (Ewangelia Mateusza 9,13; Ewangelia Marka 2,17; Ewangelia Łukasza 5,32). Oto kolejny autor, który uznał pisma Nowego Testamentu za Pismo Święte.

Dwa inne wczesne dzieła, *Didache*⁶⁰ i List do Diogneta, posługują się pismami Nowego Testamentu jako autorytatywnymi, ale bez wyraźnego nazywania ich Pismem Świętym. *Didache* najwyraźniej cytuje z Ewangelii Mateusza, Ewangelii Łukasza, 1 Listu do Koryntian, Listu do Hebrajczyków i 1 Listu Piotra, a także zawiera możliwe aluzje do Dziejów Apostolskich, Listu do Rzymian, Listu do Efezjan, 1 i 2 Listu do Tesaloniczan oraz Objawienia Jana. List do Diogneta cytuje z Dziejów Apostolskich, 1 i 2 Listu do Koryntian, jednocześnie nawiązując do Ewangelii Marka, Ewangelii Jana, Listu do Rzymian, Listu do Efezjan, Listu do Filipian, 1 Listu do Tymoteusza, Listu do Tytusa, 1 Listu Piotra i 1 Listu Jana.

Inne wczesne dzieło – Pasterz Hermasa – szeroko stosowane w II i III wieku, zawiera dość wyraźne aluzje do Ewangelii Mateusza, Ewangelii Marka, 1 Listu do Koryntian, Listu do Efezjan, Listu do

⁵⁸*Ibid.* [łac. *ibidem* - tamże/w tym samym miejscu, przyp. tłum.]

⁵⁹Drugie List Klemensa do Koryntian – pismo ze schyłku okresu ojców apostołskich, wcześniej mylnie przypisywane biskupowi Rzymu św. Klemensowi. [przyp. tłum.] https://pl.wikipedia.org/wiki/2._List_Klemensa_do_Koryntian

⁶⁰*Didache* lub Nauka dwunastu apostołów (gr. Διδάχη) – anonimowy krótki traktat starożytnego chrześcijaństwa, jedno ze starszych pism Ojców apostołskich. [przyp. tłum.] <https://pl.wikipedia.org/wiki/Didache>

Hebrajczyków, a zwłaszcza Listu Jakuba.

Dotarli do nas dość rozległe prace Justyna Męczennika (zamęczonego w 165 r.), pochodzące mniej więcej z połowy II wieku. Jego „Dialog z Tryfonem” ukazuje mistrzowską znajomość Starego Testamentu, któremu przypisuje on najwyższy możliwy autorytet, ewidentnie trzymając się poglądu o natchnieniu jako dyktowaniu – w Tryfonie 34 mówi: „aby przekonać cię, że nie zrozumiałeś nic ze Świętych Pism, przypomnę ci inny psalm, podyktowany Dawidowi przez Ducha Świętego”⁶¹. Całe sedno Tryfona polega na udowodnieniu, że Jezus jest Chrystusem i Bogiem, a zatem to, co powiedział i nakazał, miało najwyższy autorytet.

W *Apologii I*, 66 Justyn mówi: „Albowiem apostołowie w sporządzonych przez siebie wspomnieniach, które zwane są Ewangeliami, w ten sposób przekazali to, co zostało im nakazane...”⁶². A w *Dialogu z Żydem Tryfonem* 119 mówi, że tak jak Abraham uwierzył głosowi Boga, „tak samo my, uwierzywszy głosowi Boga wypowiedzianemu przez apostołów Chrystusa...”

Z *Dialogu z Żydem Tryfonem* 120 wynika również jasno, że Justyn uważał pisma Nowego Testamentu za Pismo Święte. Niezwykle interesujące jest jednoznaczne odniesienie do Księgi Objawienia w *Dialogu z Żydem Tryfonem* 81. „Ponadto, był z nami pewien człowiek, który miał na imię Jan, jeden z apostołów Chrystusa, który prorokował, na podstawie objawienia, które zostało mu dane, że ci, którzy wierzą w naszego Chrystusa, będą mieszkać tysiąc lat w Jerozolimie”.⁶³

Justin kontynuuje, mówiąc: „Tak jak również nasz Pan powiedział” i cytuje Ewangelię Łukasza 20,35, więc najwyraźniej uważał Księgę Objawienia za autorytatywną. (Skoro już mowa o Księdze Objawienia, w 165 roku Meliton, biskup Sardes, napisał komentarz do tej księgi).

Najbardziej pouczający fragment występuje w *Apologii I* 67.

A w dzień zwany niedzielą odbywa się spotkanie w jednym miejscu tych, którzy mieszkają w miastach lub na wsi, i czytane są wspomnienia apostołów lub pisma proroków, dopóki pozwala na to czas. Kiedy czytelnik kończy, przewodniczący w dyskursie namawia nas i zachęca

⁶¹Skorzystałem z tłumaczenia zamieszczonego w tomie I *The Ante-Nicene Fathers*, red. A. Roberts i J. Donaldson (Grand Rapids: Wm. B. Eerdmans Publishing Co., 1956).

⁶²Skorzystałem z tłumaczenia autorstwa E.R. Hardy’ego w *Early Christian Fathers*, red. C. C. Richardson (Philadelphia: The Westminster Press, 1953).

⁶³Roberts i Donaldson, ponownie.

do naśladowania tych szlachetnych rzeczy.⁶⁴

Niezależnie od tego, czy kolejność ta sugeruje, że Ewangelie były preferowane względem Proroków, jasne jest, że zarówno jedne, jak i drugie, były uważane za autorytatywne i w równym stopniu nakazywane słuchaczom. **Zwróć następnie uwagę, że każde zgromadzenie musiało posiadać własną kopię pism apostołów do czytania**, a takie czytanie miało miejsce co tydzień.

Atenagoras, w swoim dziele „Plea”⁶⁵, napisanym na początku 177 roku, cytuje z Ewangelii Mateusza 5,28 jako z Pisma Świętego: „...nie wolno nam nawet oddawać się pożądliwemu spojrzeniu. Albowiem, Pismo Święte mówi, «Ten, kto patrzy na kobietę pożądliwie, już popełnił cudzołóstwo w swoim sercu»” (32)⁶⁶. Podobnie traktuje on Ewangelię Mateusza 19,9 lub Ewangelię Marka 10,11 w rozdziale 33.

Teofil, biskup Antiochii⁶⁷, w swoim traktacie do Autolikusa cytuje 1 List do Tymoteusza 2,1 i List do Rzymian 13,7 jako „Słowo Boże” (iii.14), cytuje z czwartej Ewangelii, mówiąc, że Jan był „natchniony przez Ducha” (ii.22), Księga Izajasza i „Ewangelia” są wspomniane w jednym akapicie jako Pismo Święte (iii.14) i obcuje on w kilku fragmentach, że autorzy nigdy nie zaprzeczali sobie nawzajem: „Oświadczenia Proroków i Ewangelii okazują się spójne, ponieważ wszystkie były natchnione przez jednego Ducha Bożego” (ii.9; ii.35; iii.17).⁶⁸

Dzieła Ireneusza (zm. 202 r.)⁶⁹, które zachowały się do dziś, jego

⁶⁴E.R. Hardy, ponownie. Jego staranne badania wczesnochrześcijańskich papirusów literackich doprowadziły C.H. Roberta do następującego wniosku: „Wskazuje to na ostrożne i regularne korzystanie ze świętych pism przez lokalne społeczności” (*Manuscript, Society and Belief in Early Christian Egypt* [Londyn: Oxford University Press, 1979], str. 25). Na podstawie P. Oxy. iii. 405 [Papirus z Oksyrynchos tom III, nr 405, przyp. tłum.] wnioskuje on również, że kopia dzieła Ireneusza, *Adversus Haereses*, napisana w Lyonie, została przywieziona do Oksyrynchos w ciągu pierwszych kilku lat od jej powstania (*Ibid.* [łac. *ibidem* - tamże/w tym samym miejscu, przyp. tłum.], str. 23, 53), stanowiąc wymowne świadectwo skali ruchu między wczesnymi kościołami.

⁶⁵Atenagoras z Aten napisał rozprawę *Πρεσβεΐα πρὸς Χριστιανῶν*, w języku angielskim znaną jako *A Plea for the Christians* albo *An Embassy for the Christians*, na język polski przetłumaczoną przez Stanisława Kalinkowskiego pod tytułem „Prośba za chrześcijanami”, Warszawa: Instytut Wydawniczy PAX, 1985. [przyp. tłum.]

⁶⁶Skorzystałem z tłumaczenia autorstwa C.C. Richardsona z książki *Early Christian Fathers*.

⁶⁷Teofil z Antiochii, biskup Antiochii Syryjskiej w latach 169–182. [przyp. tłum.] https://pl.wikipedia.org/wiki/Teofil_z_Antiochii

⁶⁸Wzięte z G.D. Barry, *The Inspiration and Authority of Holy Scripture* (Nowy Jork: The McMillan Company, 1919), str. 52.

⁶⁹Ireneusz z Lyonu - ur. ok. 140 w Smyrnie w Azji Mniejszej, zm. ok. 202 w Lugdunum) – biskup Vienne, teolog, apologeta, ojciec i Doktor Kościoła, męczennik chrześcijański, święty Kościoła katolickiego i prawosławnego. [przyp. tłum.] https://pl.wikipedia.org/wiki/Ireneusz_z_Lyonu

główne dzieło *Przeciw heretykom*⁷⁰ napisane około 185 r., są mniej więcej równe pod względem objętości do dzieł wszystkich poprzedzających Ojców razem wziętych.

Jego świadectwo dotyczące autorytetu i natchnienia Pisma Świętego jest jasne i jednoznaczne. Przenika ono całość jego dzieł, a świadectwo to ma ponadprzeciętną wartość, ponieważ należy je traktować jako bezpośrednio reprezentujące co najmniej trzy kościoły, tych z Lyonu, Azji Mniejszej i Rzymu. Autorytatywne wykorzystanie obu Testamentów jest jasno określone.⁷¹

Ireneusz stwierdził, że apostołowie nauczali, iż Bóg jest Autorem obu Testamentów (*Przeciw heretykom* IV. 32.2) i ewidentnie uważał, że pisma Nowego Testamentu formują drugi kanon. Cytował z każdego rozdziału Ewangelii Mateusza, 1 Listu do Koryntian, Listu do Galacjan, Listu do Efezjan, Listu do Kolosan i Listu do Filipian, ze wszystkich oprócz jednego lub dwóch rozdziałów Ewangelii Łukasza, Ewangelii Jana, Listu do Rzymian, 2 Listu do Tesaloniczan, 1 i 2 Listu do Tymoteusza oraz Listu do Tytusa, z większości rozdziałów Ewangelii Marka (w tym z ostatnich dwunastu wersetów), Dziejów Apostolskich, 2 Listu do Koryntian i Objawienia Jana oraz z każdej innej księgi z wyjątkiem Listu do Filemona i 3 Listu Jana. Te dwie księgi są tak krótkie, że Ireneusz mógł nie mieć okazji odwołać się do nich w swoich zachowanych dziełach – nie musi to jednak oznaczać, że nie miał o nich pojęcia lub, że je odrzucił. **Ewidentnie wymiary Kanonu Nowego Testamentu uznanego przez Ireneusza są bardzo zbliżone do tego, co posiadamy dzisiaj.**

Od czasów Ireneusza nie może być żadnych wątpliwości dotyczących stosunku Kościoła do pism Nowego Testamentu – są one Pismem Świętym. Tertulian (w 208 r.) powiedział o Kościele w Rzymie: „prawo i proroków łączy w jednym tomie z pismami ewangelistów i apostołów” (*Recepta przeciw heretykom* [ang. *Prescription against Heretics*, przyp. tłum.], 36).

Proszę o uwagę! Jak dotąd przedstawione dowody wnoszą do naszej dyskusji następujący wkład: implikacje ich stosunku wobec Tekstu. To, czy ktoś dzisiaj zgadza się z nimi, czy nie, nie ma związku. Pierwsi Chrześcijanie wierzyli, że „księgi” Nowego Testamentu były natchnione przez Boga, stanowiąc drugi Kanon. W wyniku swojej wiary traktowali te pisma z troską i szacunkiem.

⁷⁰Autor prawdopodobnie ma na myśli dzieło znane w Polsce jako *Przeciwko herezjom* (*Adversus haereses*). [przyp. tłum.]
https://pl.wikipedia.org/wiki/Adversus_haereses

⁷¹*Ibid.* [łac. *ibidem* - tamże/w tym samym miejscu, przyp. tłum.], strona 53.

Czy pierwsi chrześcijanie byli ostrożni?

Zostało szeroko przyjęte, że pierwsi Chrześcijanie byli albo obojętni, albo niezdolni do czuwania nad czystością tekstu. (Przypomnij sobie słowa Horta przytoczone powyżej). Ponownie konieczny jest przegląd założeń. Wielu z pierwszych wierzących było pobożnymi Żydami, którzy mieli zakorzeniony szacunek i troskę o Pismo Starego Testamentu, sięgające najdrobniejszej kropki czy kreski. Ten szacunek i troska w naturalny sposób rozciągały się również na Pismo Nowego Testamentu.

Dlaczego współcześni krytycy powinni zakładać, że pierwsi chrześcijanie, a zwłaszcza przywódcy duchowi pośród nich, byli gorsi pod względem uczciwości lub inteligencji? Ojciec cytujący z pamięci lub dostosowujący fragment do swoich potrzeb w kazaniu, lub liście w żadnym wypadku nie oznacza, że pozwoliliby sobie na podobną swobodę podczas przepisywania księgi lub korpusu. Zwykła uczciwość wymagałaby od niego sporządzenia wiernej kopii. Czy mamy zakładać, że każdy, kto sporządzał kopie ksiąg Nowego Testamentu w tamtych wczesnych latach, był łotrem lub głupcem? Paweł był z pewnością człowiekiem tak samo inteligentnym, jak każdy z nas. Jeśli List do Hebrajczyków został napisany przez kogoś innego, mamy tu kolejnego człowieka o wysokiej duchowej wnikliwości i mocy intelektualnej. Byli Barnaba i Apollos, i Klemens, i Polikarp, i tak dalej, i tak dalej. Kościół ma i miał ludzi rozsądnych i inteligentnych przez wszystkie lata. Zaczynając od tego, co **wiedzieli**, że jest czystym tekstem, najwcześniejsi Ojcowie nie musieli być krytykami tekstu. Musieli tylko być dość uczciwi i ostrożni. Ale czy nie ma dobrych powodów, aby sądzić, że byli **szczególnie** czujni i ostrożni?

Apostołowie

Apostołowie nie tylko sami ogłosili pisma Nowego Testamentu Pismem Świętym, co wywołało szacunek i troskę w ich traktowaniu, ale także wyraźnie ostrzegli wierzących, aby mieli się na baczności przed fałszywymi nauczycielami. Rozważ Dzieje Apostolskie 21,28-31. „Więc uważajcie na siebie i na całe stado, w którym Duch Święty umieścił was jako nadzorców, do wypasania zgromadzenia Pana i Boga⁷², które nabył On Swoją własną krwią. Wiem bowiem to, że po moim odejściu wejdą między was okrutne wilki, nie oszczędzając stada. Tak, spośród was samych powstaną ludzie, głosząc wypaczone rzeczy, aby odciągnąć uczniów za sobą. Dlatego bądźcie czujni”. Czy Paweł mógłby wyrazić się jaśniej?

Rozważ teraz List do Galacjan 1,6-9. „Jestem niemiło zaskoczony, że tak szybko odwracacie się od tego, który powołał was łaską Chrystusa,

⁷²Owce należą do Pana, a nie do starszych. Około 7% greckich manuskryptów pomija „Pan i”, podobnie jak większość wersji. „Pan i Bóg” odnosi się do Jezusa.

ku innej ewangelii – nie jest to jedynie wariant, ale niektórzy ludzie niepokoją was i chcą zniekształcić Ewangelię Chrystusa. A nawet gdybyśmy my lub anioł z nieba głosił wam ewangelię inną niż ta, którą wam głosiliśmy, niech będzie przeklęty! Tak jak właśnie powiedzieliśmy, powtarzam tutaj stanowczo: jeśli ktoś głosi wam ewangelię inną niż ta, którą otrzymaliście, niech będzie przeklęty!!⁷³ Czy Paweł mógłby wyrazić się jeszcze bardziej stanowczo? Zwróć uwagę, że Paweł twierdzi, iż jest kompetentny do zdefiniowania jedynej prawdziwej Ewangelii Chrystusa, a mógł to zrobić naprawdę tylko dzięki natchnieniu boskiemu.

Rozważ teraz 2 List Piotra 2,1-2. „Jednakże, byli również fałszywi prorocy pośród ludu, tak jak, w istocie, będą pośród was fałszywi nauczyciele, którzy wprowadzą destrukcyjne herezje, nawet zaprzeczając Właściciela, który ich wykupił (przynosząc na siebie szybką zagładę). I wielu pójdzie ich rozwiązłymi drogami, przez co droga Prawdy zostanie zniesławiona”. Piotr ostrzegł wierzących, aby mieli się na baczności przed fałszywymi nauczycielami.

A dalej jest 2 List Jana 1,7;9-11. „Gdyż wielu oszustów przyszło na świat,⁷⁴ którzy nie uznają Jezusa Chrystusa jako przychodzącego w ciele⁷⁵ – to jest oszust, a nawet Antychryst!”, „Každy, kto się odwraca i nie trwa w nauczaniu Chrystusa, nie ma Boga, ale každy, kto trwa w nauczaniu Chrystusa, ma zarówno Ojca, jak i Syna. Jeśli ktoś przychodzi do was i nie przynosi tej nauki, nie przyjmujcie go do waszego domu, nie mówcie mu nawet: «Życzę ci wszystkiego dobrego», bo každy, kto mu mówi: «Życzę ci wszystkiego dobrego», uczestniczy w jego zgubnych dziełach”⁷⁶. Niektórzy mogą odczuwać, że język Jana jest nieco ostry, ale on zdecydowanie ostrzegał ich. Wracając do wersetu 7, Tekst zawiera „przychodzącego”, a nie „przybyłego”, więc ewidentnie Jan odnosi się do powtórnego przyjścia Chrystusa, które z pewnością będzie „w ciele”. Przypomnij sobie

⁷³Te „inne ewangelie” wydają się być dostępne w dużych ilościach. Ci, którzy je promują, są przekłeci.

⁷⁴Okolo 82% greckich manuskryptów zawiera sformułowanie „przyszło” zamiast „wyszło” (jak w większości wersji). Pozostałe 18% prawdopodobnie opisuje oszustów wychodzących z kościoła do świata, ale nie o to chodziło Janowi. Oszuści zostali wprowadzeni do świata przez szatana, oryginalnego i głównego oszusta.

⁷⁵Przypomnij sobie słowa aniołów w Dziejach Apostolskich 1,11: „Ten Jezus, który został wzięty w górę od was do nieba, przyjdzie On ponownie w dokładnie taki sam sposób, w jaki obserwowaliście Go wchodzącego do nieba”. Aniołowie są stanowczy: powrót będzie taki jak odejście. Przyjmuję, że Pan powróci z tym samym uwielbionym ludzkim ciałem, dostrzegalnie, wyszedłszy z obłoku, a Jego stopy dotkną tego samego miejsca, z którego odeszły (zobacz Ewangelia Mateusza 24,30: „nadchodzącego na obłokach” oraz Księga Zachariasza 14,4: „Jego stopy staną na Górze Oliwnej”).

⁷⁶Ludzie, którzy nie wierzą i nie nauczają tego, czego nauczał Chrystus, są po drugiej stronie. Bycie złowrogim oznacza bycie agresywnie złym. Oczywiście powinniśmy unikać wszystkiego, co mogłoby być interpretowane jako identyfikowanie się z takimi ludźmi.

słowa aniołów w Dziejach Apostolskich 1,11.

Oświadczenie Piotra dotyczące „przekręcania”, któremu poddawano słowa Pawła (2 List Piotra 3,16) sugeruje, że istniała świadomość i troska co do tekstu i sposobu, w jaki się z nim obchodzono. Uznaję, że Apostołowie skupiali się na interpretacji zamiast na kopiowaniu tekstu, a jednak, jako że każda zmiana tekstu może skutkować odmienną interpretacją, możemy rozsądnie wnioskować, że ich troska o prawdę obejmowała wierne przekazywanie tekstu.

Rzeczywiście, trudno byłoby znaleźć wyraźniejsze odzwierciedlenie tej troski niż to zawarte w Objawieniu Jana 22,18-19. „Ja sam świadczę wszystkim, którzy słyszą słów proroctwa tej księgi: Jeśli ktokolwiek doda do nich, niech Bóg doda **mu** siedem plag wypisanych w tej księdze! A jeśli ktokolwiek zabierze ze **słów**⁷⁷ księgi tego proroctwa, niech Bóg odejmie jego udział z drzewa życia i ze Świętego Miasta, które są opisane w tej księdze!” Ponieważ to uwielbiony Chrystus przemawia, czyż każdy prawdziwy Jego naśladowca nie zwróci szczególnej uwagi?

Suwerenny Jezus wyraźnie wyraził tę ochronną troskę na początku Swojej ziemskiej służby. W Ewangelii Mateusza 5,19 czytamy: „ktokolwiek unieważni jedno z najmniejszych z tych przykazań i tak naucza ludzi...”. Zwróć uwagę, „jedno z najmniejszych” – troska Pana rozciąga się nawet na „najmniejsze”.

Pierwsi liderzy

Pierwsi liderzy dostarczają kilku pomocnych wskazówek dotyczących stanu rzeczy w ich czasach. Listy Ignacego zawierają kilka odniesień do intensywnych kontaktów między kościołami (Azji Mniejszej, Grecji i Rzymu) za pośrednictwem posłańców (często oficjalnych), co wydaje się wskazywać na głębokie poczucie solidarności łączącej ich ze sobą oraz szerokie rozpowszechnianie wiadomości i opinii – problem z heretykiem w jednym miejscu szybko stawał się znany wszędzie, itd. Że istniało silne przekonanie o integralności Świętych Pism, jasno pokazuje Polikarp (7,1): „Ktokolwiek wypacza słowa Pana... ten jest pierworodnym Szatana”. Współcześni krytycy mogą nie lubić terminologii Polikarpa, ale użycie przez niego tak mocnego języka jasno pokazuje, że nie był on jedynie świadomy i zaniepokojony, on był **wzburzony**.

⁷⁷ „Słów”, w liczbie mnogiej, obejmuje poszczególne słowa, które składają się na całość. Ci krytycy tekstu, którzy bez skrupułów usunęli słowa z Tekstu, opierając się na inspirowanych przez szatana założeniach, są wykluczeni. Ci, którzy interpretują Tekst w taki sposób, aby uniknąć jego oczywistego znaczenia, podobnie. Jehowa Syn potwierdza, że słowa są „prawdziwe i **wierne**” i oczekuje od nas, że będziemy je tak interpretować.

Podobnie, Justyn Męczennik mówi (Apologia I⁷⁸, 58): „okropne demony wysunęły także Marcjona z Pontu”. Ponownie, tak mocny język jasno pokazuje, że był on świadomy i zaniepokojony. A w *Dialogu z Żydem Tryfonem*⁷⁹ XXXV [rozdział 35, przyp. tłum.] mówi o heretykach nauczających doktryn duchów błędu, fakt ten „sprawia, iż my, którzy jesteśmy uczniami prawdziwej i czystej doktryny Jezusa Chrystusa, stajemy się bardziej wierni i niezłomni w nadziei ogłoszonej przez Niego.”

Wydaje się oczywiste, że działalność heretycka miałyby dokładnie taki skutek, postawienia wiernych na baczności i zmuszenia ich do zdefiniowania w swoich własnych umysłach tego, czego zamierzają bronić. Tak więc okrojony kanon Marcjona ewidentnie pobudził wiernych do zdefiniowania prawdziwego kanonu. Ale Marcjon zmienił również sformułowania Listów Łukasza i Pawła, a z ich gorzkich skarg jasno wynika, że wierni byli zarówno świadomi, jak i zaniepokojeni. Na marginesie możemy zauważyć, że działalność heretycka dostarcza również niebezpośredniego dowodu na to, że pisma Nowego Testamentu były uważane za Pismo Święte – po co fatygować się fałszowaniem ich, jeśli nie miały one autorytetu?

Dionizy, biskup Koryntu (168-176), skarżył się, że jego własne listy zostały przerobione, a co gorsza, również Pismo Święte.

I upierali się, że otrzymali czystą tradycję. Tak więc Ireneusz powiedział, że doktryna apostołów została przekazana przez sukcesję biskupów, strzeżona i zachowana, bez żadnego podrabiania Świętych Pism, nie dopuszczając ani dodatków, ani skrótów, obejmując publiczne czytanie bez zafałszowań (*Przeciw heretykom* IV. 32:8).

Tertulian, również, mówi o swoim prawie do Pism Nowego Testamentu: „Posiadam pewne akty własności od samych pierwotnych właścicieli... Jestem spadkobiercą apostołów. Tak jak oni starannie przygotowali swoją wolę i testament, i powierzyli je w zarząd... tak samo ja je posiadam”.⁸⁰

Ireneusz

W celu zapewnienia dokładności transkrypcji autorzy czasami dodawali na końcu swoich dzieł literackich wezwanie skierowane

⁷⁸Apologia pierwsza powstała około 155 r. do cesarza Antonina Piusa. [przyp. tłum.] https://pl.wikipedia.org/wiki/Justyn_M%C4%99czennik

⁷⁹Dialog z Żydem Tryfonem - relacja z dwudniowej, być może fikcyjnej rozmowy Justyna z rabinem (reprezentantem hellenistycznej diaspory), która odbyła się w Efezie, spisana w 142 rozdziałach. Nie zachowała się w całości, brakuje części wstępu i 74 rozdziału. [przyp. tłum.] https://pl.wikipedia.org/wiki/Justyn_M%C4%99czennik

⁸⁰*Recepta przeciw heretykom* [ang. *Prescription against Heretics*, przyp. tłum.], 37. Skorzystałem z tłumaczenia Petera Holmesa zamieszczonego w tomie III serii *The Ante-Nicene Fathers*.

do przyszłych kopistów. Dlatego, na przykład, Ireneusz dołączył na końcu swojego traktatu *O Ogłoadzie* następującą notatkę: „Zaklinam was, którzy będziecie kopiować tę księgę, przez naszego Pana Jezusa Chrystusa i Jego chwalebne nadejście, kiedy przyjdzie osądzić żywych i umarłych, abyście porównywali to, co przepisujecie, i starannie poprawiali w oparciu o ten rękopis, z którego kopiujecie, a także, abyście przepisali to wezwanie i umieścili je w kopii”.⁸¹

Jeżeli Ireneusz podejmował tak ekstremalne środki ostrożności, w celu wiernego przekazywania własnego dzieła, to o ileż bardziej troszczyłby się o wierne kopiowanie Słowa Bożego? W rzeczywistości demonstruje on swoją troskę o dokładność tekstu, broniąc tradycyjnego odczytu **pojedynczej litery**. Pytanie brzmi, czy apostoł Jan napisał χξξ (666) czy χιξ (616) w Księdze Objawienia 13,18. Ireneusz zapewnia, że 666 znajduje się „we wszystkich najbardziej uznanych i najstarszych kopiach” i że „ci, którzy widzieli Jana twarzą w twarz”, świadczą o tym. Ostrzega też tych, którzy dokonali zmiany (pojedynczej litery), że „nie będzie łagodnej kary dla tego, kto albo coś dodaje albo ujmie z Pisma Świętego” (xxx.1 [rozdział 30, paragraf 1, przyp. tłum.]). Przypuszczalnie Ireneusz odnosi się do Księgi Objawienia 22,18-19.

Biorąc pod uwagę bliskie relacje Polikarpa z Janem, jego prywatna kopia Księgi Objawienia najprawdopodobniej została przepisana z Autografu. A biorąc pod uwagę wielki szacunek Ireneusza do Polikarpa, jego prywatna kopia Księgi Objawienia prawdopodobnie została przepisana z kopii Polikarpa. Chociaż Ireneusz najwyraźniej nie był już w stanie odnieść się do Autografu (niecałe dziewięćdziesiąt lat po jego napisaniu!), był ewidentnie w stanie zidentyfikować wierną kopię i z całą pewnością stwierdzić, jak brzmiał oryginalny tekst – to w 186 roku. Co prowadzi nas do Tertuliana.

Tertulian

Okolo roku 208 nawoływał heretyków do udania się do kościołów apostoelskich, w których trony apostołów nadal górują w swoich miejscach, w których czytane są ich autentyczne pisma (*authenticae* [z łac. prawdziwie, autentyczne, przyp. tłum.]), wyrażające głos i reprezentujące twarz każdego z nich z osobna. Achaja jest bardzo blisko was, (w której) znajduje się Korynt. Ponieważ nie jesteście daleko od Macedonii, macie Filipi, (a tam też) macie Tesaloniczan. Ponieważ możecie przepłynąć się do Azji, macie Efez. Ponieważ ponadto jesteście blisko Włoch, macie Rzym, z którego dociera nawet do naszych własnych rąk autorytet (samych apostołów).⁸²

⁸¹B.M. Metzger, *Tekst Nowego Testamentu* [ang. *The Text of the New Testament*, przyp. tłum.] (Londyn: Oxford University Press, 1964), str. 21.

⁸²*Recepta przeciw heretykom* [ang. *Prescription against Heretics*, przyp. tłum.], 36, korzystając z tłumaczenia Holmesa.

Around the year 208 he urged the heretics to run over the apostolic churches, in which the very thrones of the apostles are still preeminent in their places, in which their own authentic writings (authenticae) are read, uttering the voice and representing the face of each of them severally. Achaia is very near you, (in which) you find Corinth. Since you are not far from Macedonia, you have Philippi, (and there too) you have the Thessalonians. Since you are able to cross to Asia, you get Ephesus. Since, moreover, you are close upon Italy, you have Rome, from which there comes even into our own hands the very authority (of the apostles themselves).¹

p⁴⁶, p⁶⁶ i p⁷⁵!

Some have thought that Tertullian was claiming that Paul's Autographs were still being read in his day (208), but at the very least he must mean they were using faithful copies. Was anything else to be expected? For example, when the Ephesian Christians saw the Autograph of Paul's letter to them getting tattered, would they not carefully execute an identical copy for their continued use, and which would have a declaration that it had been authenticated? Would they let the Autograph perish without making such a copy? (There must have been a constant stream of people coming either to make copies of their letter or to verify the correct reading.) I believe we are obliged to conclude that in the year 200 the Ephesian Church was still in a position to attest the original wording of her letter (and so for the others)—but this is coeval with P46, P66 and P75!